

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račna poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Po objavi pravilnikov o likvidaciji kmečkih dolgov

Glavni pravilnik za izvrševanje uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov, katerega vsebino smo že prinesli, je bil te dni objavljen v »Službenih novinah« skupaj s šestimi drugimi pravilniki.

Po objavi teh pravilnikov je ostala še vrsta vprašanj, ki čakajo razjasnitve. Glavni pravilnik zlasti ne prinaša pojasnila k določbi 3. odstavka 3. člena uredbe, ki določa, da se ne smatrajo za kmečke dolgove v smislu navedene uredbe dolgovi, ki presegajo 500.000 Din. Zdaj je vprašanje, ali uživa kmet, ki ima manj kakor 50 ha orne zemlje in več kakor 500.000 Din dolga, zaščito ali ne. Verjetno je, da bo užival do zneska 500.000 Din vsaj glede na določbe člena 5., ki daje tudi največjemu veleposestniku za oni del dolga, ki odpade na 50 ha orne zemlje, zaščito v tem, da mu omogoča odplačilo tega dolga v desetih odnosno petnajstih letih z obrestmi po 4,5%.

Tudi je še odprto vprašanje, kako se računa maksimum 500.000 Din dolga: ali je tu mišljen osnovni dolg ali pa končni dolg s pribitkom neplačanih obrokov in raznih stroškov.

Kakor je znano, določa glavni pravilnik, da morajo denarni zavodi v 20 dneh od dneva objave pravilnika pozvati dolžnike, da plačajo Privilegirani agrarni banki prvi obrok; obenem morajo dostaviti dolžniku obračun za prvi obrok. Ker je bil pravilnik objavljen 31. septembra, bi morali torej dolžniki denarnih zavodov do 20. t. m. že nakazati Privilegirani agrarni banki ta prvi obrok. V zadnji številki »Službenega lista dravske banovne« je ta pravilnik objavljen.

Dolgovi pri zasebnikih

*7 zadnji številki smo objavili določbe pravilnika o zamenjavi dolžniških listin z novimi obveznicami, ki je bil izdan v smislu določbe člena 36. uredbe. Ta člen pravi, da morajo vsi privatni upniki (ki niso denarni zavodi, zavarovalne ustanove, cerkveni skladi, človekoljubne ustanove in podobno) postaviti za vsakega dolžnika (kmeta) obračun po obrazcu, ki ga predpisuje pravilnik, in novo obveznico na zmanjšani znesek dolga, prav tako po predpisanem obrazcu. Oboje mora v dveh izvodih poslati občinski upravi, ki je pristojna za dolžnika, ki pozove dolžnika in poroke, da podpišejo novo obveznico ali pa stavijo ugovore. Ker mora upnik sam napraviti obračun in novo obveznico, naj se o tem pouči na občinskem uradu, kjer imajo na razpolago vse številke »Službenega lista za dravsko banovno«.

Pri obračunu se vzamejo v poštev odplačila po 20. IV. l. 1932. upoštevajoč dan in znesek posameznih odplačil in višino obrestne mere v času odplačila.

Iz samega besedila obveznice je zdaj tudi razvidno, po kakšnem odplačilnem načrtu bodo kmečki dolžniki odplačevali svoje dolgove privatnim upnikom. Obrazec obveznice namreč pravi, da se zmanjšani dolgovi privatnim upnikom (preko 500 Din), ki ne izvirajo iz nakupa blaga in obrtnega dela,

odplačajo po odplačilnem načrtu, ki je predpisan v členu 6. uredbe (za dolgove zavarovalnim ustanovam, cerkvenim skladom itd.). Po tem odplačilnem načrtu (iz člena 6. uredbe) se glavica 100 Din na dan 15. t. m. odplačuje 12 let s tri odstotnimi obrestmi po naslednjem načrtu:

plačilni rok	obresti	odplačilo	ostanek dolga
15. XI. 1936.	3	—	100
15. XI. 1937.	2.79	7.01	92.99
15. XI. 1938.	2.58	7.22	85.77
15. XI. 1939.	2.35	7.45	78.32
15. XI. 1940.	2.12	7.68	70.64
15. XI. 1941.	1.88	7.92	62.72
15. XI. 1942.	1.64	8.16	54.56
15. XI. 1943.	1.38	8.42	46.14
15. XI. 1944.	1.12	8.68	37.46
15. XI. 1945.	0.86	8.94	28.52
15. XI. 1946.	0.58	9.22	19.30
15. XI. 1947.	0.30	9.50	9.80
15. XI. 1948.	—	9.80	—

Letni obrok za obresti in amortizacijo znaša torej 9.80 Din za vsakih 100 Din dolga.

Iz zgornjega odplačilnega načrta pa sledi tudi, da znaša prvi obrok, ki zapade v plačilo 15. t. m., le 3 Din od vsakih 100 Din zmanjšane dolga, vsako naslednje leto pa je treba plačati po 9.80 Din od vsakih 100 Din dolga. Letos je torej plačati le tri odstotne obresti.

Besedilo obrazca za obračun je v tem oziru nomanjkljivo, ker ne upošteva te okolnosti, da znaša prvi obrok le 3 Din od 100 Din dolga vsak nadaljnji pa 9.80 Din. Besedilo obračuna pa pravi, da znaša letni obrok 9.80 Din počenši s 15. t. m.

Pravilnik o cenitvi

kmečke imovine

Člen 24. uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov določa, da se dolg kmeta denarnim zavodom, ki presega 25.000 Din, zniža individualno do največ 30 odstotkov, pri čemer se oceni razmerje dolga in imovinskega stanja vsakega posameznega dolžnika. Če ves neznižani dolg denarnim zavodom in privatnikom presega 50 odstotkov vrednosti kmetove imovine, sme kmet zahtevati znižanje dolga do 50 odstotkov. Glede na te določbe je bil izdan pravilnik o cenitvi zemljišča in imovine kmečkih dolžnikov.

Ta pravilnik določa, da ugotavlja vrednost zemljišča, ki ima čisti katastrski dohodek, sresko sodišče. Vrednost zgradb, stavbišč, strojev, orodja, mlinov, sušilnic in sličnega, nadalje živine in kmetijskih pridelkov pa ocenjuje na zahtevo sreskega sodišča posebna komisija. V to komisijo imenuje občinski odbor dva člana, tretjega kot predsednika pa upravno oblastvo I. stopnje iz vrst prebivalcev dotične občine. Člani komisije ne morejo biti upniki ali dolžniki po uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov. Vrednost ostale imovine dolžnika ugotavlja sresko sodišče po izvenspornem postopku.

Vrednost zemljišča se ugotavlja tako, da se skupni katastrski čisti dohodek pomnoži z 12. Katastrski čisti dohodek je oni dohodek, ki je ugotovljen po predpisih členov 20. in 21. zakona o neposrednih davkih ne glede na zmanjšanja v poznejših finančnih zakonih.

Opozorilo kmečkim dolžnikom

Zveza jugoslovenskih hranilnic, Zveza slovenskih zadrug in Zadruga zveza objavlja jo naslednji poziv:

Po določbah uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov od 26. septembra letos mora vsak kmečki dolžnik, ki se hoče poslužiti ugodnosti iz te uredbe, zahtevati od občinske uprave, da mu izstavi na predpisanem obrazcu potrdilo o tem, da je kmet. To potrdilo mora predložiti svojemu upniku denarnemu zavodu (hranilnici, posojilnici, banki) najpozneje v enem mesecu, da bodo mogli denarni zavodi njihov dolg obračunati po določbah uredbe in ga pravočasno prenesti na Privilegirano agrarno banko. Opozorjamo na to prizadejte dolžnike, ker jim utegne nastati škoda, ako se ne bodo pobrigali za potrdila.

Pravilnik za izvajanje uredbe določa, da morajo kmečki dolžniki na poziv, ki ga bodo upniški denarni zavodi poslali najpozneje do 20. t. m., plačati takoj neposredno Privilegirani agrarni banki prvi obrok. Poziv bo vseboval tudi pripombo, da ima Privilegirana agrarna banka pravico zahtevati v primeru neplačila takoj izterjavo celotnega dolga po redni sodni poti. Prvi obrok znaša 10.60 Din od vsakih 100 Din dolga, kakor bo ugotovljen v smislu členov 28., 29. in 30. uredbe.

Opozorjamo tudi na to, da smo zahtevali od Privilegirane agrarne banke potrebna pojasnila o raznih nejasnih določbah uredbe in pravilnika in potrebna sredstva in tiskovine za razpošiljanje pozivov in obračunov.

Pripomba: »Gornje opozorilo se glede posledic v primeru neplačila obroka ne sklada z določbami uredbe, ki pravi, da izvrši davčna uprava v primeru neplačila obroka izvršbo na dolžnikove nepremičnine, če pa ta izvršba nima zadostnega uspeha, potem zahteva pri sodišču prodajo dolžnikovih nepremičnin (člen 48., točka 2.). V primeru neplačila še ne more Privilegirana agrarna banka zahtevati izterjavo celotnega dolga po redni sodni poti, kar je razvidno tudi iz člena 31. uredbe, ki pravi, da davčno oblastvo izterja, če dolžnik ne plača obroka, ta obrok z izvršbo po členu 48., točka 2., in le tedaj, če izvršba nima zadostnega uspeha, se torej izterja celotni dolg s prodajo nepremičnin. Res je, da je v členu 48., točka 2. ta postopek določen le za primer, če po bira dospel obrok davčna uprava, med tem ko se letošnji prvi obrok plača po pravilniku na poziv denarnega zavoda neposredno Privilegirani agrarni banki, vendar pravilnik obenem določa (v členu 23.), da bo Privilegirana agrarna banka na osnovi podatkov, ki jih bo prejela od denarnih zavodov, v primeru, če ji dolžniki ne bodo pravočasno dostavili zneskov po obračunu (prvih obrokov), zahtevala izterjavo teh vsot (prvih obrokov in ne celotnega dolga) z izvršbo preko davčnih uprav v smislu člena 48. uredbe.«

Zalostne razmere naših vinogradnikov

vanjkovci, novembra.

Borba proti peronospori nam je dala letos dela kakor še nikoli. Skrajno neugodno vreme v drugi polovici maja, v juniju in še v prvi polovici julija je pospeševalo to bolezen, ki že desetletja ni nastopala s tako silo. Pomanjkanje denarnih sredstev, ki sili vsakega vinogradnika k varčevanju, in pa izkušnje zadnjih let, ko je po dvoje in troje škropljenj čisto zadostovalo, so bili glavni vzrok, da se je začelo prepozno škropiti. Zraven tega pa škropljenja nismo niti tako temeljito izvršili, kakor bi letošnje stanje to zahtevalo. In tako nam je že pred cvetom uničila peronospora dober del nastavka, a ob koncu junija velik del tega, kar je lepo odvetelo.

Naposled smo rešili, kar se je rešiti dalo, in to se je v avgustu in septembru prav lepo razvijalo, zaradi česar smo upali, da bo mala količina vina vsaj izredno dobra. Žal smo imeli v začetku oktobra sneg, ki je trajal nekaj dni. Sreča je bila, da temperatura ni toliko padla, da bi grozdje zmrznilo. Sladkor v grozdju pa po snegu ni več naraščal in so vinogradniki kmalu začeli trgati.

Pridelek smo glede na silno peronosporo ocenili v naprej prav nizko, a pri trgatvi smo se prepričali, da so bile naše cenitve še vse previsoke. V ormoško-ljutomerskem okolišju znaša pridelek povprečno le dva do tri hektolitri na oral. Grozdje je bilo izredno lepo in kakovost za lanskim pridelkom prav nič ne zaostaja, ker se je vse, kar je bilo napadeno, že prej posušilo in odpadlo. Najboljši pridelek pri nekaterih posestnikih je znašal okoli 12 hl na oral. Takih vinogradnikov pa je le malo. Najslabši pridelek je imelo nekoliko veleposestvo, ki je pridelalo na okoli 70 oralih le 1000 litrov mošta.

Drugo leto bo treba mnogo več dela, kar nas že zdaj navdaja z veliko skrbjo, ker je pač čisto izključeno, da bi si mogel velik del vinogradnikov nabaviti galico in druge potreščine.

To zimo bo tudi s prehrano huda. Čitali smo o odlični letini žita in turščice. Pri nas

se s tem ne moremo pohvaliti; turščica je bila sicer lepa, a rž, pšenica, ječmen in krompir so dosegli le 50 do 60 odstotkov lanskega pridelka. Izkupiček za vino bo zelo majhen, ker tudi v najboljšem letu ni preveč izdaten. Denarja bo torej zelo malo za hrano, a kaj šele za vinogradniške potreščine. O vsem tem bo treba na odličnih mestih razmišljati.

Poverjenikom, članom in prijateljem Vodnikove družbe

Že štirinajst dni prav pridno prebirajo člani Vodnikove družbe njen letošnji knjižni dar, ki obsega štiri lepe knjige: *Vodnikovo pratio* za leto 1937., ki ima obilo slik in so njeni članki nadvse zanimivi, povest našega priljubljenega in odličnega pisatelja Franceta Bevka »Šrebrniki«, živahno in spretno pisano povest pisatelja Ivana Albrehta »Zarečani« in knjigo »Za vozom boginje Talije«, ki jo je napisal priljubljeni komik ljubljanskega narodnega gledališča Daneš Josip. Od svojih poverjenikov in od svojih zvestih članov dobiva družbena pisarna dnevno obširna pisma, v katerih ji sporočajo, da so z letošnjimi družbenimi knjigami izredno zadovoljni. Mnogo je še članov Vodnikove družbe, ki letos še niso obnovili svoje članarine, mnogo pa je tudi prijateljev Vodnikove družbe, ki so pozabili prijaviti svoje članstvo pri družbi. Za vse te ima družba še knjige na zalogi. Zato ne odlašajte s prijavo. Hitro poiščite v svojem okraju poverjenika Vodnikove družbe in obnovite pri njem članarino. Ako pa v kraju ni poverjenika družbe, potem se prijavite dragi čitatelj »Domovine«, z dopisnico družbi, katere naslov je: Vodnikova družba, Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Ako je v kraju poštni urad, si kuni položnico in označi na njej: natančen naslov, znesek Din 27 (to je

V vinski trgovini pa navzlic neznatnim zalogam ni prave živahnosti. Nekaj mošta se je pokupilo po cenah 4 do 5 Din Staro vino, ki ga že ni več mnogo, se plačuje po 5 Din, kako posebno vino pa tudi draže.

Sadna letina je bila enako skrajno neugodna, in še to sadje je bilo drobno in bolno. Tko sadje se seveda ni lahko prodajalo, zaradi česar je tudi ta panoga kmetijstva zelo malo vrgla.

Gospodarske razmere v naših vinorodnih krajih so take, da nekateri davkov sploh ne bodo zmogli. Še večji je odstotek zadolžencev, ki ne vedo, kje bodo dobili denar za obrok po novi uredbi o zaščiti kmeta.

20 Din za članarino in 7 Din za poštne in ekspedicijske stroške) in napiši na položnico: Vodnikova družba v Ljubljani, št. 14.520. Nekaj dni nato že dobiš letošnje družbene knjige, dostavljene po pošti na dom, ali pa jih prejmeš pri svojem poverjeniku. Ne zamudi te prilike, da ti ne bo žal, da si za letošnje leto ostal brez tako zaželenih lepih Vodnikovih knjig. Zvesti naročnik »Domovine«, stopi takoj v vrste članov Vodnikove družbe! Pomisli, da se dnevno prijavlja prav lepo število novih članov in da zaloga letošnjih knjig ni neomejena.

Za vse poverjenike (-ce), ki do danes iz opravičenih razlogov še niso vposlali svojih nabiralnih pol, je družba prihranila knjige v iznosu lanskega števila njihovega članstva. Prosim jih prav vliudno, da vsaj do konca tega meseca odpošljico svoje nabiralne pole. Nato jim bo družbena pisarna takoj poslala knjige za njihove člane.

OBISKI

A: »Kaj počenja stari Hl...on?«

B: »Že več let sedi v ječi.«

A: »A njegov sin?«

B: »Ga od časa do časa obišče za nekaj mesecev.«

TONE BRDAR:

Velika ljubezen

ROMAN IZ PRETEKLIH DNI

»Hvala vam!« je odvrnila Cvetka in skri-la knjižico. »Pustite mi jo, dragi prijatelj. — Koliko trpi siromak, jaz pa mu ne morem pomagati. Povejte mi, kaj naj storim. Sama ne vem ničesar, ne vem, kaj bi se dalo storiti, ne poznam nobenega pripomočka.«

Ihtela je. Vsaka njena beseda je zadela Jurija kakor oster nož.

Ganjen je dvignil obupavačo dekle. Njeno nežno telo je počivalo na njegovih prsih. Čutil je udarce njenega srca, toploto njenega telesa.

Jokala je in močni mož je trepetal kakor otrok. Velika ljubezen, ki jo je tako dolgo skrival, ga je začela premagovati.

Toda moral se je premagati. To dekle ni zanj.

Skoraj surovo jo je potisnil od sebe, ona pa ni slutila, kakšni viharji boji so besneli v njegovem zvestem srcu.

»Če mu more kdo pomagati, gospodična Cvetka, mu bom pomagal jaz«, je dejal Jurij. »In naj me stane življenje. Vse se more obrniti, da bo dobro in prav. Resnica mora priti na dan. Toda vi sami ne morete pomagati. To delo prepustite mirno meni in drugim prijateljem. Zdaj mi pa povejte, kako se vam godi tu?«

S tem vprašanjem je spomnil dekle na njeno lastno nevarnost. Cvetka je začela popisovati zvestemu prijatelju svoje doživljanje, sumnje in slutnje. Ko je omenila, da je bil Hugo tu, se je Jurij začudil in se resno prestrašil. Prijateljsko jo je posvaril in pripomnil:

»Tu ne smete ostati, gospodična Cvetka. Stran morate iti. V veliki nevarnosti ste in za ubogo ženo ne morete prav nič storiti.«

»Mislija sem, da mi boste vi pomagali, dragi prijatelj«, je ugovarjala Cvetka.

»Nič se ne da narediti, verjemite mi«, ji je odsvetoval Jurij. »Kako naj jo pa rešiva in kam naj jo spraviva, če se rešitev že posreči?«

»Toda jaz ne morem iti stran, ker me maram prepustiti te nesrečnice strašni usodi.«

»Dobro, potem naj se pa tako zgodi, kakor hočete vi. Ostal bom torej tu...«

»Danes še ne, dragi prijatelj. Prav lepo se vam zahvaljujem, da mi hočete pomagati. Da le vem, da spet pridete in da ste v moji bližini, pa se ničesar več ne bojim. Upam, da bo Rochefort kmalu odpotoval. Potem se nama bo že ponudila priložnost.«

»Samo tega se bojim«, je še zmerom ugovarjal Jurij, »da ne boste sami prišli v nevarnost. Jutri zvečer pridem spet sem. Če bi mi radi kaj sporočili, vrzite listek s kamnom čez zid.«

»In če mi ne bo mogoče priti? Če bom zadržana?« je vprašala Cvetka.

»Če vas jutri zvečer ob tej uri ne najdem tu, gospodična Cvetka, si bom mislil, da se vam je kaj hudega pripetilo. Potem bom

že našel sredstva in pota, da vam pomagam in da vas rešim.«

Po tem pogovoru sta odšla iz temnega stolpa. Prisrčno sta se poslovila in Jurij je še dolgo gledal za odhajajočim dekletom.

Cvetka je odšla v svojo sobo, prižgala luč in začela pregledovati beležnico. Ko je videla pisavo svojega ljubčka, so se ji udrle solze in jokaje si je pritiskala Stankovo sporočilo na srce.

Ljubeznive, ljubezni polne besede Stankove so še bolj povečale njeno skrb in njeno srčno bolečino. Ko pa je brala, da zaupa v svojo srečo in da je nedolžen, se je tudi v njenem srcu naselil tolažljiv mir in vzbrstelo je upanje kakor cvetica pod blagodejnimi solnčnimi žarki.

Pozvonilo je. Hitro je spravila knjižico in odhitela k bolnemu graščaku. Ko je stopila v sobo, jo je sluga nezaupno pogledal in šel.

»Zdaj te ne potrebujem več«, je zakričal marki za njim. »Pridi spet, ko pozvonim. Ne prej!«

Cvetka je vzela francosko knjigo in sedla markiju nasproti. Toda starcu ni bilo do branja. V težke misli je bil zatopljen in globoko je vzdihnil:

»Ni treba brati,« je dejal, ko je Cvetka odprla knjigo. »Kaj vam je, da ste tako jokani?«

»Mislija sem na mater,« se je v zadregi zlagala Cvetka. »Pred kratkim mi je umrla.«

Spet so ji pritekale solze in srce se ji je stisnilo v bolečinah. Toda solze si je hitro obrisala, ker se je bala, da jok staremu gospodu ne bi bil po volji.

A marki jo je samo gledal in na njegovem obrazu se je bralo pomilovanje.

**Vedno
enake
tožbe!**

To je strašno z
mojim perilom ...
Iz pralnega
korita k ...

... šivalnemu stroju, od
šivalnega stroja zopet v
korito!

Kako naj perem svoje perilo
temeljito, pa vendar prizanesljivo?

Napačno je varčevati pri milu — na
škodo perila. Manj vredna mila škodujejo
tkaninam. Samo zares dobro
jedrnato milo pere perilo temeljito in
prizanesljivo:

**SCHICHTOVO
MILO JELEN**

varuje perilo

**ZA NAMAKANJE
ŽENSKA HVALA**

Nauk iz občinskih volitev

Pod predsedstvom dr. Janka Rajarja je bila te dni v Ljubljani polnoštevilno obiskana seja izvršilnega odbora banovinske organizacije JNS. Politično poročilo sta podala senatorja dr. Kramer in Pucelj, o izidu občinskih volitev pa sta poročala poslevoedeči podpredsednik dr. Pirkmajer in banovinski tajnik dr. Zajec. Ugotovljeni rezultati so bili sprejeti na znanje z velikim zadovoljenjem. Pri tej priliki je senator dr. Kramer izrekel v imenu stranke zahvalo in priznanje vsem požrtvovalnim delavcem, ki so junsko vodili hudo volilno borbo. Pokazalo se je spet, da predstavlja napredni živelj med Slovenci uvaževanja vredno silo.

Metode in taktika nasprotnikov, je dalje izvajal dr. Kramer, so prisilile napredne ljudi k skupnemu nastopu in k vzajemnosti. V splošno političnih naziranjih je med sodelujočimi skupinami marsikatera razlika. Toda treba je odbiti sumničenje, da se je kakorkoli izkušalo streči socialnemu ali državnemu prevratništvu. Vzajemnost v boju je utrdila med opozicijskimi skupinami zveze medsebojnega spoštovanja in zaupanja, za katere ne sme nihče želeči, da bi se spet raztrgale. Kdorkoli trezno gleda na naše politične razmere, ne bo mogel odkloniti nauka in izkušenj zadnjih bojev, v katerih so naši nacionalni ljudje zavedajoč se svoje

dolžnosti imeli važno vlogo. V teh borbah pa se je prav tako pokazalo, da poleg njih in v sodelovanju z njimi kipijo zdrave sile v našem narodu.

V obširni razpravi, pri kateri so sodelovali skoro vsi člani odbora, so bila obravnavana splošna državna in posebna slovenska

in strankarska vprašanja. Govorili so med drugimi gg. narodni poslanci: Prekoršek, Mravlje, Pleskovič, Lukačič, Koman in Hočevar, župnik Barle, Zupan (Jesenice), Arko (Ribnica), Lovšin (Kočevje), Tomc (Moravče), dr. Lipold (Maribor), Hajdinjak (Lendava), Tavčar (Rakek), Dermelj (Boštanj), Debeljak (Krško), Križnar (Stražišče), Zehelj (Gornji grad) in drugi. Soglasno so bili sprejeti razni sklepi političnega in organizacijskega značaja.

Rojakom

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani nam je poslalo:

Na jesen, v oni letni dobi, ki je tako usodna v našem narodnem življenju od prevrata preko koroškega prebiscita in Rapalla, nastopa spet čas, ki ga naši zvesti prijatelji uporabijo za izpopolnitev naše narodne obrambe. Z nastopajočo zimo so njene naloge še posebno nujne, važne in neodložljive.

V premnogih ogroženih okoliših pojemajo v neprestani, neenaki in okrutni borbi žive narodne sile. Naše narodno ozemlje se krči in kruši. Naloge naše narodne obrambe rasejo in se raztezajo vse globlje in širše.

Saj nam že primer na Kočevskem prikazuje težavne in žalostne razmere našega graničarja. Tu se še zmerom in premnogokrat celo naš kmet že v drugi generaciji odtuji

lastnemu rodu, med tem ko je pri mešanih zakonih redno že spočetka odločilen in očitni tuji vpliv. Naš živelj se čuti osamel bodisi v prosvetnem, društvenem, družabnem ali gospodarskem pogledu, primanjkuje mu prečestokrat najpreprostejših pogojev za zdravo udejstvovanje in pridruži se največkrat še gospodarska podrejenost. Potrebuje knjig in štiva, potrebuje pomoči in potrebuje in mora dobiti tudi zavest povezanosti in vzajemnosti z vso našo narodno celoto.

Zato nujno prosimo vse naše podružnice in zveste prijatelje, posebno še naše ženstvo, da svoje požrtvovalno delo nadaljujejo in razširijo, vsakega pa, da ne odreče članstva in — čeprav najmanjše — podpore naši narodni obrambi sploh in tudi zbirki »Kočevskemu dinarju«.

»In vaš oče?« je vprašal po kratkem molku.

»Izgubila sem ga že pred mnogimi leti!« je žalostno odvrnila Cvetka.

»Ubogo dete,« je sočutno dejal marki, ki je bil ves izpremenjen.

Danes je bilo prvič, da je vprašal po njenih razmerah in po načinu njegovega povpraševanja je videla, da se v resnici zanima zanjo.

Vprašal jo je, kdo in kaj je bil njen oče in dekle mu je povedalo vse, kar je izvedelo iz papirjev in od župnika.

Toda imena podleža, ki je pahnil očeta v nesrečo, ni mogla izgovoriti.

Ta plemeniti, ponosni gospod se je tudi pisal za Rocheforta in bo gotovo trpel, če bo zvedel, da je njegov nečak krivec. O tem najbrž ni ničesar vedel.

Ko je Cvetka končala svojo povest — zamolčala je samo svojo vročo ljubezen do Stanka — je stari gospod dejal:

»Pokažite mi listine, ki vam jih je bil izročil stari župnik.«

Ta zahteva je dekle zelo zmedla, saj je bilo v listinah napisano ime Rochefort.

»Nimam jih pri sebi,« je v zadregi zajecljala.

Marki jo je ostro pogledal in nagubančil čelo. Suho je dejal:

»Saj imate vendar tu svoje stvari. Pojdite jih iskat in prinesite listine k meni. Videti hočem, ali ni vaša povest nekoliko izmišljena.«

»Gospod Marki!« je ogorčeno vzkliknilo dekle.

»Je že dobro. Pojdite in nikari ničesar ne pozabite!« ji je velel.

Cvetka se ni upala ugovarjati in je morala ubogati. Vendar ji je bilo zelo težko pri srcu, ko je jemala usodni zavojček iz svojega kovčega.

Ko se je vrnila k bolniku, je vsa trepetala. Stari gospod ji je mirno dejal:

»Položite vse sem in primaknite luč bliže!«

Cvetka se je obotavljala. Zdaj je prebledela, zdaj zardeala. Krčevito je stiskala listino v roki, marki pa je odločno udaril z levico po mizi in rekel:

»Če mi jih nečete pokazati, pa pustite! Če ste mi povedali resnico, ne razumem, zakaj ne bi smel videti tudi listin.«

»Gospod marki, nekaj drugega je v listinah...«

»No, kaj?«

»Nekaj je v njih, kar vas bo bolelo,« je obotavljajoč se odgovorila Cvetka.

»Mene? Kako to?«

»Moža, ki je pogubil mojega očeta, vam nisem imenovala. Bolje bi bilo, če ga ne bi poznali.« je počasi odgovorilo dekle.

»Zakaj pa?«

»Ker je blizu vas!«

Marki jo je debelo pogledal. Potem je iztegnil zdravo levico in začel listati po papirjih. Toda vse listine so bile pisane v nemškem jeziku, ki ga stari gospod ni znal.

Jezno je vrgel papirje stran in zagodrnjal:

»Lahko bi mi bili povedali, da so pisane v nemščini. Kaj pa je to?« je vzkliknil nato in se zastrmel v listino. »Tu je napisano ime Rochefort. Moje ime. Kaj naj to pomeni?«

»To je tisto ime, ki vam ga nisem hotela povedati,« je zajecljala Cvetka.

»Kateri Rochefort je to?« je hripavo vprašal marki in oči so se mu zasvetile. »Pa vendar ni moj nečak Klemen?«

Cvetka je molče pobesila glavo.

»Lopov! Takega zločina je zmožen!« je jezno zamrmral marki. »Preberite mi listine!«

Cvetka mu je prevedla listine na francosko. Ko je končala, jo je marki prijel za roko in jo ganjen potegnil k sebi ter ji rekel:

»Ali hočete oprati čast svojega očeta, da bi mogli nositi njegovo plemenito ime?«

»Da, to nalogo sem si zadala,« je odločno odgovorila Cvetka.

»Pomagaj vam bom. Bodite brez skrbi! Moj nečak mora poravnati svojo krivdo. Prišilil ga bom k temu!«

Cvetko je naklonjenost in ljubeznivost starega gospoda tako ganila, da ni mogla ničesar odgovoriti. Marki jo je še zmerom držal za roko, potem pa ji je dejal:

»Jaz vam bom nadomestil očeta.«

Cvetka bi bila najrajši pokleknila pred njim in njeno srce je prekipevalo od hvaležnosti.

Poljubila je roko starcu, ki je prijazno, očetovsko nadaljeval:

»Zaupali ste mi vse, ljubi otrok. Zahteval sem to od vas, ker sem hotel spoznati vaše srce še bolj. Star sem že, sam in zapuščen. Ali hočete postati moja hči?«

Navadno postanejo ljudje zaradi lastnih bolečin neobčutni za bolečine drugih, Cvetka pa je znala pri markiju zbuditi sočutje. Omehčala je njegovo trdo srce.

In zdaj si je srce starega moža zaželelo ljubezni in tolažbe in oboje je našlo v tem mlademu, nežno čutečem dekletu.

Kdaj se morajo zavarovati tudi postrežnice

Zavarovanju postrežnic posvečajo delodajalci malo pozornosti. Zato nastajajo ob obolenju prizadetih spori o zavarovalni obveznosti in težave pri plačilu predpisanih prispevkov. Opustitev prijav ima neprijetne posledice zlasti za gospodinje.

Postrežnice so zavezane zavarovanju, če zaslužijo bodisi v naravi ali v denarju skupno več kakor 200 Din na mesec. Zaslužek do 200 Din na mesec ne ustvarja pri postrežnicah zavarovalne obveznosti. Vendar pa

zavarovalna obveznost nastane tudi, če znaša zaslužek nad 200 Din na mesec pri vseh delodajalcih skupno, pri katerih opravljajo dela postrežnice. Starost, trajanje zaposlitve ali zakonsko razmerje ne vpliva na zavarovalno obveznost.

Delodajalce prosimo, da po teh smernicah presojajo zavarovalno obveznost postrežnic. V dvomljivih primerih naj se gospodinje obrnejo za pojasnila na urad.

Politični pregled

Zadnje vesti s španskih bojišč pravijo, da se bje huda borba za Madrid,

ne da bi se sreča obrnila na eno ali drugo stran. Vesti si sicer zelo nasprotujejo, vendar je verjetno, da so nacionalistične čete že zasedle razna madridska predmestja in da se bodo morale vladne čete zdaj zdaj umakniti iz Madrida. Vlada je prestolnico že prej zapustila. Ministrski predsednik Caballero je odšel v Valencijo, a ostali člani vlade so se zatekli v Cuneco. Vse zlato Španske narodne banke so spravili v Francijo. Na drugih španskih bojiščih ni posebnih izprememb, čeprav se borba nadaljuje z nezmanjšano srditostjo. Nacionalne čete so dobile zadnje dni ojačenja iz Maroka, med tem ko so vladne čete prejele večje količine orožja in municije, kakor kaže, iz Rusije.

V nedeljo je

prispel na Dunaj italijanski zunanji minister grof Ciano

Dunajski listi so njegov prihod pozdravili z navdušenjem in naglasili Cianove državniške sposobnosti. Ciano je imel razgovore z zveznim kancelarjem dr. Schuschniggom in državnim tajnikom v zunanjem ministrstvu Schmidtom. Razgovori so se nanašali na razna vprašanja, ki se tičejo obe državi, in so bili posvečeni pripravi na konferenco zunanjih ministrov držav rimskega bloka

(Italije, Avstrije in Madžarske). Konferenca se je začela včeraj na Dunaju. Kot madžarski zastopnik se je udeležuje madžarski zunanji minister Kánya. V Rimu pričakujejo od te konference, da bo še bolj utrdila politično in gospodarsko sodelovanje vseh treh držav ter odstranila težave, s katerimi se je treba boriti pri obnavljanju rednih trgovinskih zvez z ostalimi podunavskimi državami. Vesti iz Budimpešte pa trdijo, da se Madžarska nič kaj ne navdušuje za izboljšanje odnošajev z državami Male antante, kakor želi to Italija.

Mnogo se obravnava v tujem časopisju

prihod poljskega zunanjega ministra Becka v London.

Beck je imel razgovore s predsednikom angleške vlade Baldwinom in zunanjim ministrom Edenom. Bil pa je tudi v avdienci pri kralju Eduardu VIII. Vsebinsko Beckovih pogovorov z angleškimi državniki ni znana. Domneva se, da so bili poleg raznih evropskih vprašanj na dnevnem redu tudi vojaški razgovori. Nemški listi pišejo, da je prišlo na razgovor tudi vprašanje Gdanska, ki je zdaj pod nadzorstvom Društva narodov, a bi ga radi zasedli Nemci.

IZBIRČNOST

Mihec, ki se mu je mamica drugič poročila: »Mamica, prihodnjič mi boš pa morala dovoliti, da si izberem očko sam...«

Z glasom, ki je drgetal od notranjih bolečin, je dejal stari marki:

»Imel sem hčer. Moja Evgenija je bila tako dobra in tako lepa kakor vi. Izgubil sem jo — zavrnil sem jo — njo, svojega edinega otroka. Oh, kako blazno trdosrčen sem bil. In zdaj ne pomaga noben kes, nobena molitev. Nje ne bo nikoli več. Prekel sem svojega otroka in kletev je zadela mene. Deset dolgih let trpim in prenašam peklenske muke.«

Iz oči se mu je utrnula solza in padla kakor žareča kapljica Cvetki na roko.

Cvetkino srce se je topilo od usmiljenja. Pred njene oči je stopil prizor, ki se je bil odigral med markijem in nečakom, ko sta govorila o zavrženju hčeri.

»Moja trdosrčnost se je strašno maščevala na meni samem,« je obupno vzdihnil starec. »Bog sam ve, koliko sem prestal, koliko pretrpel. Ali hočete slišati zgodbu mojega trpljenja?«

Molče je dekle pokimalo.

»Brezvesten podlež je ukradel srce moje hčere. Nadel si je tuje ime in je prišel k nam. Moj lastni nečak je pripeljal zapeljivca v hišo. Lopov je omamil Evgenijo. Ko sem to opazil, je bilo že prepozno. Vrgel sem podleža iz hiše, toda hči je šla rajši za njim, kakor bi bila ostala pri očetu. Pobegnili je — z njim. In jaz sem jo prekel. Prišel sem, da je ona zame mrtva, da ne sme nikoli več stopiti pred moje oči. Pognal sem jo v obup in nesrečo. Oh, ko bi jo bil vsaj nazaj poklical, ko je v obupu, zapuščena od krutega zapeljivca, prosila odpuščanja! Toda moje srce je bilo v jezi okamenelo, nisem je hotel slišati — in zdaj je prepozno!«

Starec je obupno, pretresljivo jokal. Cvetka ga je poslušala s pomilovanjem, pa ni našla nobene besede, da bi ga bila potolažila.

Izenada jo je prešinila neka misel, strašen in hkratu vesel sum je vstal v njenem srcu. Zakaj? Zakaj?

»Oh,« je dejala ne vedoč, kaj prav za prav govori. »Kaj bi bila vaša hči še živa?«

»Če bi mogel še upati,« je globoko vzdihnil marki.

»Upajte,« mu je zaklicala Cvetka »Morda — — —«

Že je hotela pripovedovati o jetnici. Tajnost je silila na dan.

Marki je strmel vanjo in se ni upal dihati od pričakovanja. Bil je bled kakor zid.

Toda v tem trenutku — Cvetka ni izpregovorila niti besedice več — je nekdo krepko in glasno potrkal na vrata in — Rochefort je stopil v sobo.

Cvetka je umolknila in prestrašeno odskočila, kakor bi se ji bilo prikazalo nekaj groznega.

V Rochefortovih očeh se je grozeče bliskalo. Ali je poslušal? Potem gorje njej!

IX.

V STRAHU IN TREPETU

Nekoliko ur nato, ko je detektiv Filip Šmit spoznal, da je fotografska kaseta izginila, je odšla baronica Elvira z gradu.

Tudi ona ni mogla vso noč spati, ker si je ubijala glavo s tem, kako bi našla sredstvo, s katerim bi Stanka rešila.

Pismo, ki ga je pisala Pavla Hugonu in ki ga ji je strgala in sežgala mati pred očmi, je bilo zelo važen dokaz. A zdaj, ko je bilo

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ljubljanskem sejmu so bile za kg žive teže nastopne cene: volom I. 4.75 do 5.25, II. 4 do 4.50, III. 3.25 do 3.75, kravam debelim 3 do 4, klobasaricam 2 do 3, teletom 6 do 7.50 din. Konji za klanje so se trgovali po 400 do 650 Din za glavo. V Kranju so se trgovali za kg žive teže: voli I. po 5, II. po 4.50, III. po 4, telice I. po 5, II. po 4.50, III. po 4, krave I. po 4.50 II. po 4, III. po 3.50, teleta I. po 8, II. po 7, prašiči špeharji po 9.50, prašiči pršutarji po 9 Din.

SVINJE. Na zadnjem svinjskem sejmu v Ptujtu so se prodajali: pršutarji po 5.50 do 6, pitane svinje po 6.50 do 7, plemenske po 5 do 6 Din za kg žive teže; mrtve teže pa po 9 do 10 Din. Prasce stare do 12 tednov so prodajali po kakovosti od 50 do 140 Din za rilec.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili (s prišteto premijo) v devizah:

1 holandski goldinar za 23.26 do 23.40 Din;

1 nemško marko za 17.43 do 17.57 Din;
1 angleški funt šterling za 211.06 do 213.11 Din;

1 ameriški dolar za 43.05 do 43.41 Din;
100 francoskih frankov za 201.02 do 202.46 Din.

100 češkoslovaških kron za 153.33 do 154.44 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 380, investicijsko posojilo pa po 85 Din. Avstrijski šilingi v zasebnem kliringu so bili po 8.69 Din. Nemški klirinški čeki so se trgovali po 14.08 Din, klirinške nakaznice na lire pa po 215 Din.

Sejmi

15. novembra: Gornja Radgona, Grahovo pri Cerknici, Poljčane;

16. novembra: Bogojina, Vransko, Radeče pri Zid. mostu, Šmartno pri Litiji;

17. novembra: Metlika;

19. novembra: Ljubno (sr. Gornji grad), samo za blago, Podsreda, Raka, Slovenj-gradec, Sv. Jurij ob južni železnici;

uničeno, je morala poiskati drugih dokazov.

Najprej se je spomnila detektiva. Prejšanji dan je bila prodala v mestu svoje dragocenosti in je skupila zanje dvajset tisoč goldinarjev. Ta denar je hotela porabiti, da reši zaročenca.

Ne da bi bila mati, ki je še spala, kaj vedela, je dala Elvira zapreči lahek voz in se je odpeljala, ne vedoč, daje mož, na katerega se je hotela obrniti, v gradu.

Velika vas je kmalu ležala za njo. Kočijažu je velela, naj jo pelje do gostilne v gorski kotlini. Kočijaž se je sicer čudil, a je molče ubogal.

Voz je naglo dirjal skozi dolino in v kratki uri se je ustavil pred gostilno.

Elvira je stopila z voza in ukazala kočijažu, naj konja priveže in pokliče Pavlo.

Kočijaž je odšel v hišo, Elvira pa je šla na vrt in stopila v senčnico, kjer je takrat Kolarjev Jurij prisluškoval pogovoru med Pavlo in grofom Hugonom.

Kmalu je zaškrpala pesek in mlada gostilničarjeva hči je prišla v senčnico. Bila je res lepa. Na obrazu se ji je poznala zadrega in plašno je gledala tujo damo.

»Slaba vest!« si je mislila Elvira, ko je ponosno kimala na njen pozdrav.

»Pridite sem! Nekaj važnega bi rada govorila z vami!« ji je dejala baronica kolikor mogoče prijazno.

Pavla je stopila bliže in razburjena sukala robec.

»Lahko si mislite, zakaj sem prišla« je nadaljevala Elvira. »Včeraj ste pisali grofu Hugonu pismo, ki sem ga jaz prebrala.«

(Dalje)

21. novembra: Hotedršica, Podčetrtek, Sv. Jurij ob Ščavnici, Sv. Jurij ob Taboru.

Drobne vesti

Letošnja vinska letina v Jugoslaviji bo za 30 do 40% slabša od lanske. Zato se je vino ponekod že podražilo. Po količini je letos najslabša vinska letina v Sloveniji in Hrvatskem Zagorju. V Sloveniji je ponekod pridelek za 75% manjši od lanskega, na Hrvatskem in Slavoniji pa za 40%. Lani smo pridelali 5.417.810 hl vina, letos ga bomo pa komaj okrog 3.500.000 hl.

Savinjsko hmeljsko področje. V »Službenih Novinah« od 29. oktobra je objavljena izprememba pravilnika o nadzoru hmelja, namenjenega za izvoz. Izpremembe se točka a) člena 2., ki se odslej glasi: a) Savinjsko področje dravske banovine, in sicer sreza Celje in Gornji grad (doslej sodni okraji Celje, Gornji grad in Vransko). To področje se označuje kot »Južnoštajersko-Savinjska dolina«. Ta izprememba stopi v veljavo 23. januarja prihodnjega leta.

Opomin zamudnim naročnikom

Da se naročniki zamudniki nikakor ne bodo mogli izgovarjati, da za dolg na naročnini niso vedeli smo jim poslali pretekli teden še enkrat — to pot pa zadnjikrat v letu — položnice. Onim, ki so še za vse leto dolžni, smo pribili 2 Din za prejšnje opomine in položnice, ker pri tako nizki naročnini niso vedeli, smo jim poslali pretekli tednikov, sami ne moremo več trpeti.

Pozivamo vse zamudnike, da store svojo dolžnost nemudoma in plačajo nanje odpadle vsote. Onim, ki se za naš opomin ne bi zmenili, pa bomo poslali poštnega sla v hišo, da pobere za nas s poštnim nalogom dolžne zneske. Ta način pobiranja je seveda dražji, ker računa pošta za taka opravila posebne pristojbine, ki pa jih moramo naprtiti dolžnikom. Zato naj nihče ne čaka, ampak naj prostovoljno plača, kar je »Domovini« dolžan. Uprava »Domovine«

UGODNA PRILIKA

A: »Kam se ti pa tako mudi, prijatelj?«
B: »Domov. Žena mi je telefonirala, da je tako hudo prehlajena, da sploh ne more govoriti. Zato hitim domov, da izkoristim ugodno priliko.«

Po Merku M I

USODNIH 5 MINUT

KRIMINALNI ROMAN

Torej ne bodite ljubosumni. Ljubosumnost je smešna. Še zdaj me zabava, kadar pomislim, kako je nekoč Richard Lipovec svečano prisegel, da bo umoril vsakogar, ki bi mene izneveril njemu. Varujte se torej tega možaka!

Z obrazom, zardelim od velikega vznemirjenja, je vrnil Sever pismo Dvorniku.

»Ali naposled verjamete, da je Richard Lipovec morilec?«

Komisar je pomirjevalno zamahnil z roko. »Ne tako hitro, dragi prijatelj, ne tako hitro! Dokazano še ni nič, tudi s tem pismom ne, s katerim je gospod Koren ravnal sicer malomarno, kakor kaže. Priznam vam, da bi mu ne posvečal večje pozornosti, če ne bi mi hkratu odkrili dejstva, da gre ura za pet minut naprej. Zdaj je že potrebno, da se ta zadeva temeljito preišče. Kljub temu vas svarim, da se ne prenaaglite. To lahko miselno besedovanje lahkošrone ženske še dolgo ne zadošča za utemeljitev tako hudega osumljenja.«

»Kakšen datum ima pismo?«

Dvornik se je nekoliko nasmehnil. »Ali ste že kdaj doživeli, da bi gledališka igralca opremila svoja pisma z datumi. Treba jo bo pač ob priliki vprašati, kdaj je pismo napisala.«

Domače novosti

* Dr Maček v avdijenci pri knezu namestniku. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel v nedeljo v gradu Brdu pri Kranju v avdijenci dr. Vladka Mačka in ga pridržal pri kosilu.

* Sprejemi strank pri g. banu. Z banske uprave smo prejeli: Ponovno opozarjamo, da sprejemata stranke ban g. dr. Marko Natlačen in podban g. dr. Stanko Majcen le v torkih in petkih od 10. do 14. Prošenj za sprejem ob drugih dnevih in ob drugem času nikakor ne bo mogoče vpoštevati, ker bi v tem primeru preveč trpelo redno poslovanje. Zato naj zlasti stranke s podeželja, če hočejo biti sprejete pri g. banu, pazijo na to, kdaj odpotujejo v Ljubljano, ker bi se jim sicer utegnili zgoditi, da bi imele nepotrebne potne stroške in izgubljen dan.

* Službena mesta na področju banske uprave so vsa zasedena. Kljub temu se dan za dnevom množi število prosilcev, ki osebno in pismeno prosijo za namestitev. Banska uprava sporoča, da bo vsako prosto službeno mesto uradno razpisala in tako dala možnost vsem, ki imajo sposobnost in pogoje, potegovati se za tako službeno mesto. Dotedaj pa naj prosilci počakajo s prošnjami in naj poskušajo dobiti namestitev drugod. Jasno je namreč, da vsemu velikemu številu tistih, ki čakajo na službo in zaposlitev, banska uprava v doglednem času ne bo mogla ustreči.

* Lastnikom železniških legitimacij. Generalna direkcija državnih železnic obvešča, da z novim letom iz tehničnih razlogov ne bo mogoče uvesti legitimacij nove oblike za razne znižane vozne cene. Legitimacije, ki jim veljavnost še ni iztekla, ostanejo veljavne tudi po novem letu do zamenjave, najdalje pa do 31. decembra l. 1937. Onim, katerim se veljavnost legitimacij ne more več podaljšati, ker so izkoriščene, se morajo legitimacije zamenjati. Osebam, ki imajo omejeno število potovanj (upokojenci, rodbinski člani aktivnih in upokojenih uslužbencev itd.), se bodo izdajali za prihodnje leto kuponi za kontroliranje števila potovanj na način, kakor je bilo to predpisano za letos. Prošnje za vozne ugodnosti pomožnega osebja so proste takse. Državni in samo-

upravni uslužbenci, ki nimajo pravice na železniške legitimacije, če izkoriščajo vozno ugodnost na podlagi uputnic, morajo imeti posebne legitimacije s fotografijami, izdane od oblasti, kjer so zaposleni. Kuponi iz leta 1936. ne veljajo za prihodnje leto, temveč se bodo izdali novi. Kuponi naj se naročajo že zdaj, kolikor mogoče skupno, da se bo izdajanje pospešilo.

* Sklad za pospeševanje sadjarstva. Privilegirana izvozna družba je sklenila v svrhu pospeševanja sadjarstva in uspešne prodaje našega sadja v tujini ustanoviti sklad za nadzorovanje in pospeševanje izvoza našega sadja. Minister za trgovino in industrijo je podpisal pravilnik sklada, ki bo začel takoj poslovati. Za začetek je zagotovljen znesek 3.000.000 Din. Med prvimi ukrepi bo zgradba večjega števila sušilnic za češplje, za kar bo treba pol drugi milijon dinarjev.

* Občinske volitve v celjskem srezu. Dna 6. decembra bodo občinske volitve v 12 občinah celjskega sreza in sicer v Dramljah, pri Sv. Juriju ob južni železnici-trgu, pri Sv. Juriju ob južni železnici-okolici, na Vranskem, na Polzeli, pri Sv. Pavlu pri Preboldu, v Smartnem v Rožni dolini, v Novi Cerkvi, v Vojniku-okolici, v Veliki Pi-rešici, pri Sv. Juriju ob Taboru in v Petrovčah.

Blasnikova Velika Pratika za leto 1937.

je zopet izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celo naši izseljenci ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvodu je 5 Din. Dobi se v tiskarni J. Blasnika nasl. v Ljubljani, Breg št. 10-12 in v trgovinah.

* Pomanjkanje prostora v ptujski bolnišnici se vedno bolj občuti. Doslej so sprejeli v letošnjem letu v ptujsko bolnišnico 2000 bolnikov, med tem ko jih je bilo lani ob tem času le 1350. Razen tega so morali letos 450 bolnikov zaradi pomanjkanja prostora odkloniti. Iz navedenega je razvidno, da je razširjenje ptujske bolnišnice nujno potrebno.

* Novi radijski naročniki pošljite še danes svoj naslov upravi revije »Naš val«, ki vam brezplačno in brezobvezno pošlje en izvod revije. »Naš val« je tedenski časopis

»A kaj naj se zdaj zgodi? Kaj boste storili?«

»To vse bova, če vam je prav, skupaj pretuhtala. Pa ne tukaj, kjer zdaj nimava ničesar več iskati. Pojdva! Zelo me bo veselilo, če bo zgodba z gospodično Natašo dovedla do uspeha.«

Zaklenil je vrata in vtaknil ključ spet v svoj žep, nato pa sta oba gospoda med tim pogovorom stopila na ulico.

VII.

Majhen in pestro, a neokusno opremljen prostor, v katerem je dišalo po močnem sladkem parfemu, je bila Natašina sprejemna sobica. Sever je moral zunaj na hodniku precej dolgo časa čakati na povratek služkinje, kateri je bil izročil svojo posetnico. Ko ga je potem služkinja povedla v sprejemno sobico in mu dejala, da gospodična takoj pride, je poteklo še deset minut, preden je operetna zvezdnica prišla.

Ko se je bil Sever pred pol ure poslovil od policijskega komisarja, še ni niti mislil na možnost takega obiska. Tedaj ga je pa naenkrat obšla skrb, da bi mogla gospodična Nataša iz bojazni pred neprijetnostmi pri zaslišanju izpovedati morda drugače, kakor se je v resnici zgodilo. Ta skrb ga je gnala, da je nemudno poiskal operetno pevko.

»Morda bo nasproti meni, ki ne pridem po uradni dolžnosti, resnicoljubnejša kakor nasproti uradni osebi, si je mislil Sever. »Vsekako ne bom zadeve polsvaril, če pojdem takoj k nji.«

Tako se je brez nadaljnega premišljanja

napotil k pevki in zdaj ves nestrpen čakal nanjo.

Naposled je zaslišal iz sosedne sobe zvočen glas: »Vi boste Lipovcu dobesedno povedali, Urša! Enkrat za vselej hočem imeti mir pred tem nadležnim človekom.«

Kmalu nato je stopila gospodična Nataša v sobo, kjer jo je čakal Sever.

Nataša je veljala za lepoticco, toda pri dnevni luči ni bila videti tako lepa kakor pri svetlobi svetilk. Vsekako je imela čedno, vitko postavo, velike črne oči in ljubeč nos. Prav nič čudno ni bilo, da so se vsi mladi in stari lahkoživci zanimali zanj. Slovela je tudi po svojem prijaznem, srebrnem smehu. Nasproti Severju je gospodična Nataša pokazala zelo resen obraz in nič kaj upanja ni imel Sever, da bo vsa zadeva lepo potekla, ko ga je tako hladno vprašala po njegovih željah.

Previdno se je Sever skušal približati svojemu smotru. Toda operetna pevka ga je opazovala, med tem ko je govoril, z neupijivimi pogledi in odgovorila na njegovo pripombo, da je nesrečnega bančnega direktorja pač dobro poznala, zelo odklonilno.

»Da, površno sem ga poznala kakor mnogo drugih. Toda ne vem, gospod, zakaj vas to zanima.«

Sever ji je zagotavljal, da bo storila samo dobro delo, če bo čisto odkritosrčna nasproti njemu. S tem da bo samo pomagala odkriti morilca.

Gospodična Nataša je stresla z glavo. »Kako si to predstavljate? Ali morda mislite, da imam skrivne zveze s tolovaji?«

»Če bi to mislili, bi vas gotovo ne bil vprašal. Toda gre za usodo nekega človeka,

za radio, gledališče in film. Na 40 straneh prinaša zanimivosti iz radijskega, gledališkega in filmskega sveta, leposlovne in zabavne prispevke, slike radijskih sodelavcev, posnetke iz naših gledališč in filmskih ateljejev, pa tudi najlepše slike iz filmov, ki jih bodo predvajali naši kinematografi. Pred vsemi radijskimi revijami ima »Naš val« to prednost, da ima na 32 straneh točne programe vseh domačih in inozemskih postaj. Radijske sporede za kratke, srednje in normalne valove in pregledno razporednico najzanimivejših oddaj dobite lahko samo v »Našem valu«. Ljubitelji opere in opernih prenosov imajo stalno operno prilogo s točnimi, za radijske poslušalce posebej prirejenimi izvlečki oper, ki jih odajajo domače in evropske postaje. Stalne rubrike v »Našem valu« so: Radiofonija, Izza kulis opere in drame (s slikami), Kaj se izve iz filmskih ateljejev (s slikami), Slike k važnejšim oddajam v naši postaji, Fotografski kotiček, Po opernem svetu, Slike iz novih filmov, karikature. V novi številki imate še naslednje prispevke: Senzacionalna mikroreportaža, »Kvadratura kroga« v ljubljanski drami, Georgia Holl ima izraziti filmski obraz, Janjo Kač: Nočni obisk, Nove slike iz filmskih ateljejev, W. A. Mozart: Figarova svatba, Slike iz razstave slovenskih umetnikov. Poleg navedenih prispevkov prinaša nova številka še nadaljevanje prevoda znamenitega dela dr. Waldemarja Wasielewskega »Telepatija in jasnovidstvo«, ki spada med najboljše dela s tega področja in je pisano v lahko razumljivem slogu in napetem pripovedovalnem tonu. Pišite še danes upravi revije po en izvod. Mesečna naročnina 12 Din. »NAŠ VAL«, Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

* **Država je tožila živinozdravnika.** Pred subotičkim sodiščem se je vršila zanimiva civilna pravda. Država je tožila subotičkega živinozdravnika Vergla za povračilo štipendije v znesku 51.700 Din. Vergel je pred leti dobil od države to štipendijo pod pogojem, da bo stopil v vojaško službo po dovršitvi zdravniške visoke šole v Zagrebu. Pri nabirih pa je bil Vergel spoznan za nesposobnega za vojaško službo in na svoje stroške je studije dovršil na Dunaju. Ker ni stopil v vojaško službo, ga je zdaj država tožila. Sodišče pa je Vergla oprostilo, češ da ni kriv svoje nesposobnosti za vojaško

službo in da mu zaradi tega ni treba državi vrniti štipendije.

* **V Čakovcu sta dva stražarja tožila občino za svoje plače,** ker ju sreski načelnik ni pustil, da bi nastopila svojo službo, čeprav ju je mestni svet sprejel in je sklep mestne občine potrdila tudi banska uprava. Stražarja pa sta se obrnila na sodišče in pravdo dobila. Obema mora občina izplačati izgubljene plače.

* **Tri pohorske ceste dograjene.** V območju Pohorja je letos dogradili sreski cestni odbor v Mariboru tri nove ceste. Tako je dovršena cesta Šikole—Mostečno, ki omogoča zvezo Haloz z Dravskim poljem in Dravinjsko dolino. Druga važna cesta, ki je tudi že dograjena, veže Fram s Koprivnikom. Pravkar so končali dela na cesti Levič-Zabljek-Križni vrh, ki spaja Slovensko Bistrico s Konjicami. Vse tri nove ceste so sposobne tudi za avtomobilski promet.

* **Novi banovinski kolki.** Banska uprava dravske banovine v Ljubljani je 26. oktobra dala v promet nove banovinske kolke po 0.25, 1, 5, 10, 20, 25, 50 in 100 Din. Vsi prodajalci banovinskih kolkov se opozarjajo, da ostanejo stari kolki poleg novih v veljavi do 31. marca 1937. Kolikor ne bodo stari kolki do tega roka razprodani, se bodo zamenjali za nove pri banovinski blagajni v Ljubljani, kamor naj se pošljejo v zamenjavo do 30. aprila 1937.

* **Brat zagrebskega nadškofa-koadjutorja hudo ranjen.** V Krasiciu na Hrvaškem je bil ponoči napaden brat zagrebskega nadškofa koadjutorja posestnik Mato Stepinac, ki je bil pri zadnjih občinskih volitvah izvoljen za župana. Napadalcu so brez sledu izginili. Stepinac je hudo poškodovan.

* **400 let stara hiša zgorela.** Nedavno zgodaj zjutraj je nastal požar v hiši Lize Donatove v Partinju pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Gasilci iz lenarškega trga so s pomočjo sosedov zabranili, da ogenj ni zajel bližnjih hiš. Znamenitost je, da je bila hiša postavljena leta 1537. in še v dobrem stanju.

* **Vranični prisad zatrti.** V nekaterih dolenskih krajih se je pojavila nevarna bolezen pri govedih, vranični prisad. V Št. Juriju se je pojavila ta kuga po dognanjih orožnikov v avgustu, ko je neki kmet prignal živinice iz hrvaških krajev. Posledice so pre-

šle tudi na nekatere ljudi, ki so užili meso zaklane bolne živine. Pri ljudeh se pojavijo nevarni izpuščaji na koži in je več ljudi moralo iskati pomoči v ljubljanski bolnišnici. Živinozdravniki sreskega načelstva za ljubljansko okolico, ki so bili obveščeni o pojavu te bolezni, so šli takoj na delo. Zivali, ki jim ni bilo več pomoči, so dali pokončati, vso ostalo živino v Št. Juriju in Mali vasi pa so cepili, da je zdaj obvarovana pred prisadom. Cepili so tudi svinje, ker bolezen prehaja tudi nanje. V Sloveniji se ta bolezen redkeje pojavlja. Največkrat se pojavi v bližini usnjarn, kjer pri predelovanju kož prehajajo zelo odporni bacili po vodi dalje in se živina okuži z njimi pri napajanju. Tudi Št. Jurij in Mala vas sta vezana z majhnim potokom in se je tako bolezen preselila z ene vasi v drugo. Po vnetem prizadevanju oblastev je zdaj ta bolezen v Št. Juriju in Mali vasi zatrta.

* **Pod vlak.** Tezno pri Mariboru je bilo prizorišče pretresljivega dogodka. Na tračnicah v bližini premikalnega kolodvora na Teznu so našli vsega razmesarjenega komaj 32 let starega progovnega delavca Mihaela Kranjca. Ležal je preko tračnic s prebito lobanjo. Možno je, da se je vrgel pod nočni brzovlak ali pa pod jutranji potniški vlak, ki pride iz Ljubljane. Pokojni Mihael Kranjc je bil v soboto odpuščen iz službe in je preko nedelje taval obupan okoli. Pod vtiskom žalostnih okoliščin, v katerih je živel, se je odločil za samomor.

* **V smrt s strihninom.** V Zgornjem Radvanju so našli mrtvega 40-letnega Ivana Kartenschlagerja, uslužbenega v magdalenski lekarni. Zadnjič je bil v službi v četrtek, nato pa je zmanjkala za njim vsaka sled. Poleg trupla so dobili lonček z ostanki strihnina, s katerim se je zastrupil.

* **Velik požar v Kamniku.** Nedavno ponoči je nastal požar v šupah tvornice usnja g. Ivana Pollaka in njegovega brata Josipa. Šupi sta stali ob cesti, ki drži preko mostu Nevljice proti Mekinjam. Gasilci so imeli polne roke dela, da so požar omejili. V eni šupi je bila nakopičena velika množina raznih suhih zdravilnih planinskih zelišč, last g. Vavpetiča iz Kamnika. Ta šupa je kmalu pogorela do tal in ni bilo mogoče ničesar rešiti. V zraven stoječi, delno zidani šupi, pa je bilo mnogo česla, ki ga potrebujejo

gospodična, in jaz sem prepričan, da bi vi lahko pomagali odvrniti nesrečo. Usodno naključje je dovedlo do tega, da so osumili umora mlado damo, ki zanesljivo ni soudeležena pri zločinu. Gotovo boste storili vse, kar lahko storite, da ne bo trpelo nedolžno bitje.

Pevka je naenkrat oživila. »Mlada dama ste rekli? Ali je to res? O tem nisem prav ničesar čitala v časopisih.«

»V časopisje k sreči to še ni prišlo. Damo so danes dopoldne aretirali. Predstavljajte si samo, gospodična, da bi vas zadel takšna usoda. Ali ni to huda reč za mlado deklco?«

»Gotovo je to hudo, a jaz še zmerom ne razumem, zakaj ste se vi v tej zadevi obrnili baš na mene. Brez zadostnih vzrokov dandanes ne aretirajo nikogar. Neki povod so že morali imeti, da so damo osumili umora.«

»Bila je kratko pred bankirjevo smrtjo v njegovem stanovanju. To je vse, kar se ji more očitati.«

V velikih črnih očeh gospodične Nataše se je zdajci zablistalo. »Ah, in vi zahtevate od mene, da se za tako osebo zanimam? Kdor obiskuje neporočene gospode v njih stanovanjih, naj le vzame nase posledice take lahkomišelnosti. To je moje mnenje.«

Sever je stopil bližje k nji in ji rekel zelo priščno: »Vaša jeza nasproti neznaniki vas izdaja, gospodična! Zakaj torej zanikujete, da vam je bil gospod Koren več kakor površen znanec? Ali mislite morda, da bom šel jaz zdaj kar tja in to povedal vsemu svetu? Vi ste ljubosumni na tisto ne-

srečnico in jo hočete zato prepustiti usodi. Dam vam besedo, da za ljubosumnost nimate povoda. Med njo in gospodom Korenom niso obstajale niti najmanjše srčne vezi. Njen obisk pri njem je imel čisto drugačen smoter. Ali hočete trpljenje nedolžnega dekleta še podaljšati, samo da bi varovali ničvredneža, do katerega nimate najmanjšega nagnjenja?«

Pevka je zastremela vanj z velikimi očmi. »Kako? Vi torej veste...«

... da je Rihard Lipovec morilec... Da, to vem! Toda žal še manjka zanesljivih dokazov, da bi ga aretirali.«

»In jaz vam naj pripomorem do teh dokazov?« Njena lica so se pobarvala. »Da, ali mislite, da bi doslej molčala, če bi vedela, kako se je zgodil zločin?«

»Pa vi ga vendar tudi smatrate za krivca, kajne?«

Nataša je malo oklevala, potem pa je vzkliknila z izrazom besnega sovraštva: »Da, da, da! Nihče drug ni morilec kakor on. Ob 18. uri je moral dobiti moje pismo in je šel potem tja, da ga je zavratno umoril. Ah, če bi ga mogla uničiti, tega lopova!«

V tem trenutku se je oglašil zvonec. Pevka se je zdrznila in poblejela. Zlajci pa se je nečesa spomnila.

»Urša«, je zaklicala skozi vrata, »poslušajte, premislila sem si! Če prihaja gospod Rihard Lipovec, mu recite, da ga bom sprejela.«

Potem se je obrnila s plamtečim pogledom k Severju. »Hočem ga uničiti, hočem! Vi boste dobili svoje dokaze! Pojdite v ono sobico, ki je zaprta samo z zastorom. Razumeli boste vsako besedo, ki jo bova iz-

pregovorila jaz in Lipovec. Kadar boste mislili, da je že pravi čas, pristopite k nama.«

Sever je molče zlezel v toaletno sobico. Nato se je Nataša navidezno pomirila. Minuto zatem je že vstopil Lipovec.

»Nataša!« je vzkliknil in ji ponudil obe roki. »Prejela si moje pismo in me zdaj sprejela. Ali smem upati, da boš naposled solnce moje sreče?«

Pevka je ostala mirna. Lahno ji je sicer drgetalo vse telo, a njen obraz je bil še zmerom čisto miren. Na ustnicah ji je igral celo lahen smešek.

»Ne vem,« je rekla. »Predvsem bi rada vedela, kaj prav za prav želite od mene.« Lipovec je pograbil njene roke, ki mu jih je prepustila brez odpora.

»Ali po vsem tem še sprašuješ? Moja moraš postati, čisto moja! Glej, nudim ti srečo, kakršno ti more le redkokdo nuditi. A ne tukaj, v tem gnezdu, kjer bi te tesnorski ljudje gledali po strani, temveč daleč od tod bova živela. Bogat sem in denar je sveta vladar, ki se mu vse klanja. Še danes, če si pripravljena, odpotujeva v Italijo, Egipt, kamor hočeš.«

Zdaj šele je izkušala oprostiti svoje roke, a storila je to tako polagoma, da Lipovec v tem ni mogel videti odklonitve.

»Moj Bog, kako ste viharini!« je rekla. Prav tako se mi zdi, kakor da hočete zbežati.«

»Zbežati? Lahko imenuješ to beg, Nataša. Nič naju ne briga, kaj bi ljudje mislili o nama!«

»A jaz sem se vendar obvezala, da nastopam v tujakšnjem gledališču. Ne morem kar tako oditi!«

usnjarni. Ogenj je uničil tu vse lesene dele in seveda tudi čreslo.

* **Parni kotel je eksplodiral.** Nedavno je v hiši trgovca g. Loibnerja v Samostanski ulici v Celju v lokalu, v katerega se je šele pred dnevi preselil vulkanizator g. Vilibald Jezernik, nenadno eksplodiral parni kotel za vulkaniziranje. Zaradi eksplozije so popokale vse šipe v lokalu in so se pokvarila vrata in zidovje. Uničen je tudi parni kotel. V lokalu v bližini parnega kotla je sedel mehanik g. Josip Rojc. K sreči pa je sedel za odprtimi vrati, ki so omilila zračni pritisk, tako da je g. Rojc odnesel samo praske po obrazu.

* **Borba s tolpo volkov.** Oni dan se je zgodaj zjutraj trgovec Štetič iz Črne vlasti odpeljal s svojim vozom na sejem v Otočac. Po cesti, ki drži skozi gozd, so konji počasi vozili in trgovec je na vozu dremal. Zbudil se je, ko so konji pognali v dir in v istem trenutku je zaslišal tudi zateglo tuljenje. Ozrl se je in videl tropo volkov, ki so drli za vozom. Začela se je dirka na življenje in smrt. Volkovi so prihajali vse bliže in ko je bilo že videti, da bodo prve zveri skočile na voz, je prestrašeni trgovec našel svoj revolver, katerega je spravil med prtijo, in začel streljati. Enega volka je ubil, drugi pa so zbežali.

* **Družinska žaloigra na Viču.** V soboto zvečer je bila uprava ljubljanske policije obveščena, da je na Viču za posledicami zastupljenja umrla 51-letna žena državnega cestarja Marija Velkavrhova. Velkavrhova je v navašu obupanosti zaužila že v četrtek večjo količino mišnice. Policija je uvedla temeljito preiskavo, pri kateri je ugotovila, da je šla Velkavrhova v smrt zaradi skrajno težkih družinskih razmer. Njen mož je tudi pred dnevi nenadno izginil.

* **Nenadna smrt mladega posestnika.** Na Zrkovski cesti v Mariboru je zadet od srčne kapi umrl v starosti 34 let posestnik Ivan Grošeta iz Zg. Sv. Kungote. Preminil je na vozu, s katerim se je pripeljal v Maribor. Bodi mu lahka zemlja!

* **Velik požar na Dravskem polju.** Nedavno zvečer je začelo goreti v Selah pri Zg. Polskavi gospodarsko poslopje župana Karla Poharca. Komaj da so domači mogli rešiti iz hlevov nekaj živine. Zgorelo pa je 11 svinj, veliko število kokoši, več vozov,

Teden Tivarjevih čepic

Jugosl. patent broj P. 349/36.

Predmet iznajdbe je:
ELASTIČNI ŠČITNIK
ČEPICE,

pri katerem je prožnost dosežena s pomočjo srpastega izreza v kartonu, ki dovoli fedriranje čelnega dela ščitnika.

Cene naših čepic:

Din 10.—, 12.—, 14.—, 16.—, 18.—,
Din 20.—, 25.—.

Smučarske čepice Din 30.—, 35.—

mornarske čepice Din 18.—, 25.—

Trenč čepice Din 35.—

Patentni elastični ščitnik Tivarjevih čepic

je jako ugoden, ne povzročuje nezdravega pritiska na čelo in ne preprečuje (kakor dosedaj ščitniki) normalnega krvnega obtoka na čelu; zato pri nošenju TIVARJEVIH ČEPIC ni glavobola, izpadanja las in drugih neugodnosti.

TIVARJEVE ČEPICE s patentnim ščitnikom so lahke in jako ugodne za nošenje.

TIVARJEVE ČEPICE s patentnim elastičnim ščitnikom so izredno poceni in jih dobite v vseh naših prodajalnah.

TIVAR OBLEKE

»To bom že jaz uredil. Moraš pa se hitro odločiti, Nataša! Minute so dragocene, ker ne morem ostati dalje časa tukaj, ne morem. Ne izprašuj me po vzroku. Saj je vseeno, samo da bova srečna.«

Pevka je navidezno tuhtala, kaj naj stori. S še bolj vročo zgovornostjo je Lipovec silil vanjo. Čez nekaj časa pa je Nataša rekla, prvič rabivši zaupni glas: »Če hočeš, da pojdem s teboj, ne smeš imeti pred menoj nikake skrivnosti. Ti hočeš odtod zbežati, ker se bojiš, da te bodo aretirali kot morilca bankirja Korena. Ali ni tako?«

Kakor bi ga kdo z bičem udaril po obrazu, je vzrohol: »Tiho, za vruga! Kdo pravi to? Kdo more to trditi? Morilko so vendar že zaprli.«

»Da, to se pravi, zaprli so nedožno. Izkazati pa se mora, da aretiranka ni kriva. Ker se bojiš, hočeš proč, kaj ne?«

»Molči, Nataša. Neumna ženska sicer trdi, da me je srečala v veži pred bankirjevim stanovanjem, toda razen nje me ni videl nihče. Zato ji tudi nihče ne verjame. Ničesar se nimam bati, prav ničesar. Niti ne mislijo na to, da bi me zasledovali. Verjemi mi vendar, ljubica!«

»O, saj tudi ni strah pred zasledovanjem, ki govori iz mene. Samo resnico hočem vedeti, polno resnico! Ti si ga torej usmrtil?«

»Če sem to storil, sem storil zaradi tebe, Nataša, zato da bi bila moja. Ne privoščim te nikomur drugemu, pa če mi je postreliti še tucat tvojih čestilcev! Vse storim, samo da te dobim. Ali me boš zaničevala in odklonila zaradi tega, ker te tako zelo ljubim?«

Pevka je nehote stopila nekaj korakov

nazaj. Toda še zmerom se je premagovala in še zmerom se je delala mirna.

»Če bi le mogla razumeti, kako je bilo to mogoče. Koren, ki je nedvomno mnogo močnejši od tebe, se je dal od tebe ustreliti kakor divjačina?«

Nemirni obraz Riharda Lipovca se je spasil. »Ob 19. uri sem prejel tvoje strašno pismo in nisem dvomil, da ima on prednost pred menoj. Ves divji od jeze in ljubosumnosti sem vtaknil v žep revolver in pohitel naravnost k njemu. Ne da bi potrkal na vrata njegovega stanovanja, sem planil v njegovo sobo. Videti je moral, da nisem bil razpočlen za šale. Kljub temu pa se je zaničljivo nasmehnil, ko sem zahteval od njega obračun, in je hladnokrvno dejal, da sem z občudovanja vredno ostroumnostjo uganil resnico. Kakor da me je hotel nalašč še bolj razburiti, je vzel iz predala svoje pisalne mize neko pismo, ki naj mi, kakor je zasmehljivo rekel, vzame veselje do nadaljnjih poskusov, pridobiti si tvojo naklonjenost. Ko sem potem videl v njegovi roki pismo in čez njegove rame spoznal tvojo pisavo, se nisem mogel več premagovati. Potegnil sem revolver iz žepa in Korena ustrelil. Potem sem planil v kočijo, ki se je prav tedaj pripeljala mimo hiše, in se odpeljal na postajo. To je bila moja rešitev. Tako, zdaj veš vse, Nataša. Saj bi ti tega nikdar ne povedal, toda enkrat sem mogel o tem govoriti, sicer bi me bilo zadušilo. Če hočeš me lahko ovadiš.«

Pevka se je zdajci vzravnila. Divje sovraštvo ji je zagorelo v očeh. In ko jo je po svojih zadnjih besedah hotel Lipovec objeti, se mu je postavila v bran.

»Nikdar, morilec! Sam si šel v pogubo.«
»Gospod Rihard Lipovec, priča sem bil vašega priznanja.«

S krepkim glasom je izpregovoril Miloš Sever te besede. Če pa je mislil, da bo na led speljani morilec, v svesti si svojega obupnega položaja izgubil pogum, se je temeljito motil. Z divjim krikom je planil Lipovec proti vratom. Sicer ga je hotel Sever prijeti, toda obup je podvojil Lipovcu moč, da je sunil sodnega pripravnika kakor dete od sebe. Pustivši svojo suknjo, je Lipovec vzel zunaj samo klobuk in stekel z dolgimi koraki po stopnjicah navzdol.

Toda Sever je tekel za njim. Ko je bil na ulici, je začel klicati na pomoč. Šele zdaj je begunec spoznal, da je igra zanj dokončno izgubljena. Sredi ulice je obstal in počakal preganjalca. Njegov obraz je bil pepeinast siv in v njegovi roki se je pokazal majhen, bleščeč kovinski predmet.

Se nekaj sekund in Sever ga je dohitel, hkratu pa se je od druge strani približal stražnik, ki je bil slišal Severjeve klice. Stražnikovo oko je zapazilo revolver v Lipovčevi pesti in v tistem trenutku, ko je morilec dvignil orožje, da bi ga izstrelil na Severja, ga je zadel krepk udarec s pendrekom po roki. Strela sicer ni bilo mogoče preprečiti, vendar pa je zaradi udarca dobil drugo smer in se je krogla brez škode izgubila v zraku. Nekaj trenutkov pozneje so Lipovca zvezali in spremljali od ogromne množice ljudi, je nastopil pot, s katere ne bo, kar je predobro vedel, nič več povratka v svobodo.

kmetijsko orodje in ogromne množine krme. Kot prvi so prihiteli na kraj požara gasilci iz Sp. Poljskave, za njimi iz Slov. Bistrice in iz Frama in nato domači gasilci. Vzrok požara je neznan.

* **Grozovit samomor.** V njegovem stanovanju na Vilharjevi cesti v Ljubljani so našli vso v krvi 47-letno soprogo železniškega zvičnika Lucijo Bergantovo, po rodu iz Petrovč pri Celju. Bergantova si je prerežala vrat z britvijo. Nesrečnica je že več let živčno bolela ter se je večkrat izražala, da bo izvršila samomor.

* **Nesrečna smrt.** V Malni pri Sv. Juriju v Slov. goricah so našli 56-letnega malega posestnika Alojza Rotmana mrtvega. Obesil se je v shrambi poleg svoje hiše.

* **Požar pri Celju.** Nedavno je nastal v hiši Alojzija Raka, posestnika in sodarja na Zg. Hudinji, požar. Hiša, ki je bila lesena, je pogorela. Kako je požar nastal, ni znano. Na kraj požara so prišli gasilci iz Celja in Gaberja. Lastnik je bil zavarovan za 20.000 Din.

* **Roko mu je raztrgalo.** V nedeljo se je zgodila v Babni polici pri Starem trgu zaradi lahkomiselnosti huda nesreča. 16-letni sin posestnika Andreja Mlakarja, Franc, je dobil nekje dinamitno patrono in jo zažgal. Posledice so bile usodne. Eksplozija je odtrgala fantu levico do zapestja. Ponesrečenca so prepeljali v ljubljansko bolnico.

* **Huda nesreča.** Ko je nedavno peljal Ivan Lovko iz Dolenje vasi pri Cerknici naložen voz lesa v Postojno, se mu je pripetila huda nesreča, ki bi lahko postala usodna zanj. Voz se je peljal proti Postojni po asfaltirani cesti, ki je nekoliko nagnjena. Lovko je sicer voz zavrl, toda zavora je popustila. Voz je začel s precejšnjo brzino drveti po klancu in je Lovko skočil pred konja, da bi ju ustavil. Toda ta sta ga podrla na tla in Lovko je tako prišel pod voz, ki mu je šel preko nog nad kolena. Lovka so morali prepeljati v bolnišnico.

* **Smrtna nesreča gospodarja.** V mirni vasi Rogatcu blizu Grosuplje je gospodaril ugledni napredni posestnik Perme, po domače Jamnik. Te dni pa je pridni gospodar kakor vsako jutro prvi vstal in šel v hlev krmit živino. Ko je stopal v skedenj po seno, je vladala še tema, da ni videl koraka pred seboj. Z vso silo je Perme zadel v

oje voza in se smrtno ponesrečil. Ugotovili so, da se je zadel naravnost v trebuh in si dvakrat pretrgal čreva. Tudi takojšnja pomoč bi bila zaman. Nesrečni mož je visel še nekaj dni med življenjem in smrtjo, ki ga je naposled rešila mučeništva. Uglednega družinskega glavarja so v nedeljo dopoldne številni župljani spremili na šentjursko pokopališče.

* **Nočni požari okrog Zaloga.** Iz Zaloga poročajo, da sta nedavno noč zgorela kozolca posestnikov Rahmeta in Avseca. Na vseh svetnikov dan pa je začelo goreti na treh krajih. Goreli so kozolci posestnikov Dimnika v Zalogu, Ricija in Dobnikarja v Sp. Kašlju. Upamo, da se bo vevškim orožnikom posrečilo priti na sled požigalcem.

* **Fantovski pretep.** V Bratislavcih je prišlo med fanti do hudega spopada. Med splošnim pretepom je je najbolj izkupil z nožem 25-letni Franc Petek, hlapec, ki je dobil hudo rano na glavi in obležal nezavesten. Našli so ga šele naslednji dan in ga takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili smrtne poškodbe.

* **Strahovalci mariborske okolice obsojeni.** Te dni se je vršila pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča razprava proti znanemu vlomilcu in ubeglemu kaznjencu Alojzu Babiču s Pobrežja in proti njegovima pajdašema Josipu in Ludviku Ribiču. Alojz Babič se bo preselil znova za celih šest let za zidove kaznilnice in je izgubil za trajno državljanske pravice. Ribič Josip je bil obsojen na tri leta in šest mesecev robije in na tri leta izube častnih pravic, Ribič Ludvik pa je dobil samo 18 dni zavora, pogojno za dobo enega leta.

* **Nevaren zločinec na varnem.** Nedavno je bilo v Tunjicah pri Kamniku ukraden posestnik Klanjšek Mariji 6000 Din gotovine, 10 avstrijskih zlatnikov po 10 kron in dva zimska jopiča. Takoj, ko je bila tatvina prijavljena, sta se napotila orožniška kaplarja Langenfus in Kovačević na zasledovanje. Nekateri Tunjčani so videli dva neznanca, ki sta se potikala po vasi. Orožnika sta po dobljenem opisu krenila na pot proti Cerkljam. Po opreznem zasledovanju sta prišla v Cerklje, kjer sta se oglasila pri znanem vlomilcu Betonu in preiskala njegovo stanovanje. Pregledala sta tudi prostor pod posteljo in na vse začudenje opa-

zila nekega možaka, ki je bil tam skrit. Najbrž je Beton v zadnjem trenutku opazil, da se bližata orožnika hiši, pa je svojega tovariša urno potisnil pod posteljo. Takoj sta izvlekla tička izpod postelje. Našla sta pri njem lep sveženj vitrihov in ponarejenih ključev in avstrijsko pištolo, ki je bila nabasana. Po nadaljnjem zaslišanju sta orožnika dognala, da imata posla z nevarnim zločincem, ki ima na vesti več tatvin. Zadnjo tatvino je izvršil pri Karlu Osočinu v Škocijanu pri Lukovici. Ta ptiček je 32-letni Ocvirk Ivan iz Ločice. Trdovratno zanika vse svoje zločinske pohode. Vrta orožnika, ki sta pred dnevi odvedla Bezovška Ivana v Gornji grad v sodne zapore, sta tudi Ocvirka dobro zvezanega spravila v kamniške zapore.

* **Živo dete zakopala.** V Peklu pri Poljčanah je bila zaradi detomora aretirana 26-letna Antonija Pirševa, ki je stanovala pri svoji sestri Heleni Hoffstätterjevi. Govorice, da je Pirševa porodila, so se razširile že pred dnevi, nezakonski otrok pa je neznan kam izginil. Orožniki, ki so vodili preiskavo, so naposled našli trupelce zakopano v zemlji.

* **Sleparski posrednik v advokatskih zadevah.** Ljubljanska policija je aretirala nekega mlajšega brezposelnega mesarja, po rodu iz Kostanjevice v Julijski Benečiji, ki se je na precej pustolovski način lotil strokovnjaškega posredovanja v sodnih rečeh. Tako je neki ženski, ki ima sina v zaporih, razvil precej duhovit načrt, kako je mogoče fanta rešiti zapahov. Samo nekaj tisočakov je treba, je dejal, pa vam poiščem dobrega zagovornika in nekaj pripravnih pirč, pa ni vrag, da ga ne spravimo ven. Za predujem je dobil nekaj stotakov, a žena je bila pripravljena da si izposodi tudi večjo vsoto, če ne bi podjetnega posredovalca med tem vzela policija.

* **Prodano telico je prijavil za ukradeno.** Državnemu tožilstvu v Mariboru je bil prijavljen Franc Muršec iz Črne, ki je pred dnevi sporočil orožnikom, da so mu nezna- ni tatovi ukradli iz hleva telico. Preiskava je dognala, da je posestnik telico prodal.

* **Strašen obračun s tatovi.** V Novskem Segecu, naselju blizu Novske, katerega prebivalstvo sestavljajo po večini Zagorci, ki so se tam naselili pred kakimi 10 leti, se je nedavno noč pripetil strašen zločin. Vaščani so osumili brate Culjake, da jim krađe živč in kokoši. Sredi noči je kakih 30 vaščanov, razgretih od alkohola, navali- lo na Culjakove domačije. Razbijali in lomili so vse, kar jim je prišlo pod roke, prebivalce pa so neusmiljeno pretepali. Nekega hlapca, ki se je napadalcem upiral, so zvezali z vrvmi in zvezanega vrgli v potok. Trupla nesrečnega hlapca še niso našli. Tam, kjer so stale Culjakove domačije, so bile drugo jutro same ruševine in več stanovalcev treh hiš so morali odpraviti v bolnišnico. Orožniki so zaradi strašnega dogodka pol vasi odvedli v zapor.

* **Vlomilec streljajo.** V okolici Slovenske Bistrice je bila ponoči na poslu drzna vlomilska tolpa, ki je poizkušala najprej srečo pri trgovcu Francu Posegu v Laporju. Ko so vrata v trgovino že napol odprli, so sedmači zbudili in vlomilce prepodili. Rokovnjači so z ostrim streljanjem pregnali zasledovalce, nato pa so odšli v Črešnjevce pri Pragerskem, kjer so vlomili pri trgovcu Jožefu Kavunu. Odnegli so mu iz trgovine za okoli 7000 Din blaga.

* **Za umor lastne žene 18 let.** Pred mariborskim velikim senatom se je zagovarjal 44 letni Ferlinc Ivan iz Maribora, ker je 17. julija letos ustrelil svojo ženo Elizabeto. Nesloge v njunem zakonu sta bila v mnogočem kriva alkohol in pa dejstvo, da sta bila oba uslužbena, zaradi česar so se čedalje bolj rahlale med njima vezi soglasja. Zakonca sta se že ločila, a sta se spet spravila. Zločin se je izvršil prav na dan sprave. Baje se je hotel tudi sam ustreliti, a mu je samokres odpovedal. Ferlinc je bil obsojen na 18 let robije in v trajno izgubo častnih državljan- skih pravic.

VIII.

Kakor je bil obljubil, je odpotoval Miloš Sever še tisti večer v Tržič, a ne sam. Njegov pogovor s preiskovalnim sodnikom je trajal skoro celo uro. Sodni svetnik Lončar je v začetku sicer še kazal obraz nejevernega Tomaža, a kmalu je svoje mnenje izpremenil, in ko se je naposled lahko prepričal, da je vsa ta pustolovska zgodba resnična in ne samo pripovedka Miloša Severja, je brez nadaljnje odredil, da Vero izpustijo.

Riharda Lipovca niso mogli več zaslišati. S policije je prišlo sporočilo, da se mu je kljub skrbni straži na dolejši se ne pojasnjen način posrečilo zavžiti strup in da bo zdaj zdaj izdihnil. Sodni svetnik je odredil, da o tem takoj obvestijo nesrečnega očeta, nato pa je ukazal, da privedejo k njemu gospodično Planinčevu, ki je ni več smatrati za jetnico.

Sever se je hotel pred njenim prihodom odstraniti, toda preiskovalni sodnik ga je pozval, naj ostane, in tako je sedel na isti stol, na katerem je bil zjutraj zaslišan Lipovec. Tudi njega ni Vera takoj zapazila, ko je stopala v sobo preiskovalnega sodnika, kakor ni bila videla zjutraj Lipovca. Z globokim vzdihom olajšanja, sicer pa brez znamenj večje vznemirjenosti, je vzela na znane sporočilo, da je spet prost.

»Vedela sem, da se bo izkazala moja nedolžnost«, je rekla preprosto, »a zaradi svoje uboge matere se še posebno veselim, da se je to tako hitro zgodilo. Ne jem se na vas, gospod sodni svetnik, zakaj stoili ste samo to, kar vam nalaga uradna dolžnost.

Da, celo hvaležna sem vam za vneto. «
Toda stari mož jo je prekinil.

»Ne, ne, prav nič ne zaslužim vaše hvale. Če se hočete obrniti na pravi naslov, pogledajte tja na mojega malčari tovariša. On se je boril za vas, zato je. Da se lahko že zdaj vrnete k gospe mami, ki nje za zaslug. Poročnosti vam bo še sam povedal, k uspehu pa čestitam: njemu in vam.«

Verina lica so zasrčela. Stopila je k Severju in mu podala roko.

»Ne vem, kako se naj vam zahvalim«, je rekla tiho. V trenutku, ko so se njuna pogleda srečala, ji je čisto odrekel glas in nastala je tišina, med katero je sodni svetnik tiho zapustil uradno sobo. Samo Sever je zapazil, da sta ostala sama, in zdajci je spet dobil pogum.

»Ne zahvaljujte se meni, Vera! Kar sem storil za vas, sem prav za prav storil za sebe, zakaj ljubim vas od tistega trenutka, ko sva se bila prvič srečala.«

Samo skrivnostna zelena miza, močedeči akti in pa Sever seveda so slišali, kako je dekle odgovorilo na to vprašanje. Bilo je samo nekaj tiho izgovorjenih besed, ki pa so morale biti zelo pomembne, kajti sicer bi Miloš Sever ne imel pravice objeti njeno vitko postavo in obsuti njen obraz z vročimi poljubi.

Uro pozneje jo je že privedel k njeni materi. To pa, da je bil spet pozabil, izprostiti si od strogega gospoda sodnega predstojnika reden dopust, srečnega Miloša Severja ni posebno skrbelo.

* Računi z lahkovernostjo ljudi. Mali kazenski senat v Mariboru je obsodil 25-letnega Ivana Baumana iz Apač na dve leti robije in na izgubo častnih državljskih pravic za dobo dveh let, ker je izvalil od dveh mariborskih trgovcev več blaga pod pretvezo, da ima v neki hranilnici 24.000 Din. Pri tem je predložil hranilno knjižico, glede katere pa se je pokazalo, da je last nekega drugega trgovca.

* Obsojeni nevarnež. Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je moral zagovarjati 28-letni hlapec Franc Podgar iz Plata pri Mežici, ker je letos v avgustu izvršil v Mežiški dolini 12 tatvin in vlomov. Podgar je bil obsojen na 10 mesecev strogega zapora.

* Klatč osumljen požiga. V gospodarskem poslopju posestnice Marjete Ozimičeve v Zg. Bistrici je nastal požar, ki je poslopje upepelil. Nujno sumljiv požiga je neki, okoli 30 let star možki, srednje postave, ravenega zagorelega obraza in z močno na noter ukrivljenimi nogami. Izdaja se za brezposelnega rudarja iz Trbovelj, Makol, pa tudi iz Tezna pri Mariboru. Govori štajersko narrečje, pa tudi malo hrvaščine in nemščine. Isti dan, ko je nastal požar pri omenjeni posestnici, je v tamošnji okolici beračil ter ob tej priliki tudi zagrožil: »Čez tri dni boste tudi vi siromaki, kakor sem jaz!« Ker je nujno sumljiv požiga, ga iščejo orožniške postaje.

* Velik vlom. Nedavno noč je bil izvršen drzen vlom pri Sv. Juriju v občini Jurjevskem dolu v Slovenskih goricah. Še neizsledeni tatovi so vlomili v trgovino Milke Zorkove ter odnesli vse, kar se jim je zdelo kaj vredno. Sumijo, da gre za delo neke ciganske družbe.

POPOTNIKOVA TORBA

Središka sokolska godba deluje že 30 let

Središče, novembra.

Središka sokolska godba slavi letoš 30-letnico obstoja. Ustanovil jo je leta 1906, poštvovalni posestnik Franc Kocjan iz Godeincev, da bi na narodnih prireditvah s slovenskimi in slovanskimi glasbenimi deli budila narodno zavest proti ponemčevanju. Vodil jo je br. Martin Kocjan do leta 1908., ko jo je v želji, da bi se dvignila kar najvišje, poveril učitelju Franju Serajniku, ki je zdaj učitelj Glasbene Matice v Mariboru. Godba je kmalu sodelovala pri vseh domačih narodnih prireditvah, pa tudi pri pomembnejših prireditvah druge. Tako je nastopila septembra leta 1908. v Ptuj, kjer je prišlo do znanih dogodkov, a 28. junija leta 1914. (na dan sarajevskega atentata) je igrala na zletu slovenskega Sokolstva v Rušah.

Godbeniki so morali v vojno. Serajnik in Kocjan pa v ječo. Po osvobojenju l. 1918. je br. Martin Kocjan zbral prijatelje godbenike in začel znova vaditi. Zvesto mu je stal ob strani starosta, takrat središki zdravnik, zdaj zobni zdravnik v Ljubljani, br. dr. Jože Tavčar. Pod izkušenim vodstvom br. Martina Kocjana in okrog nadarjenih bratov Kocjanov se je središka sokolska godba s pridnostjo in vztrajnostjo čedalje bolj izpopolnjevala in se kmalu dvignila nad vse druge podeželske godbe. V resnem stremeljenju priredi vsako leto dva umetniško dovršena koncerta in sodeluje na sokolskih in drugih narodnih prireditvah daleč okoli. Najlepše priznanje je dosegla l. 1933., ko je na pokrajinskem zletu Sokola kraljevine Jugoslavije v Sarajevu pri tekmovanju sokolskih godb iz vse države dosegla tretje mesto.

Središka sokolska godba je proslavila 30-letnico v nedeljo 8. t. m. zvečer s lepo uspehim koncertom v Sokolskem domu.

Kupuj domače blago!

PREKMURSKI GLASNIK

Požar v Lendavskih goricah. Na praznik Vseh svetnikov zvečer je v Lendavi naenkrat začelo zvoniti plat zvona. Nebo je začelo in preko mesta se je videl močan sij ognjenih jezikov. Gorela je zidanica posestnika Gomzija v Lendavskih goricah. Sklicani so bili takoj lendavski gasilci in so prihiteli tudi ljudje iz bližine. Kljub deževnemu vremenu je gorelo močno in nikjer v bližini ni bilo vode, da bi se lahko požar hitro pogasil. Voda, ki so jo prinašali iz oddaljenih vodnjakov, ni zadostovala za omejitev požara. Podoba je, da je bil požar podtaknjen.

NAŠI NA TUJEM

Iz življenja naših rojakov v Ameriki

Cleveland, oktobra

Nedavno so poznani roparji v Clevelandu ustavili našega rojaka Antona Barona in mu pobrali denar. Ker se jim je pa zdelo, da je imel premalo denarja, so ga še pretepli, da je moral iskati pomoči v bolnišnici. Oropan je bil tudi rojak Robert Novak, ki so mu tolovaji pobrali denar in uro.

V Forest Cityju je umrl Franc Koz'evčar v starosti 42 let. Doma je bil iz Stranj pri Ljutiji na Došenjskem. Zapušča ženo in tri nedoraste otroke, v stare m kraju pa očeta in dv e sestre.

V Ridgewoodu je umrl Valentin Vavpotič v starosti 67 let. Doma je bil iz Domžal in je bival v Ameriki okoli 40 let. Zapušča dva sina. Ves čas svojega bivanja je bil zaposlen v slavnikaški obrti.

V Milwaukeeju je umrl Jože Verbič, star 19 let. Poleg staršev zapušča še štiri brate in pet sestra.

V Clevelandu je umrla Jožefa Turkovičeva, rojena Sgombova, v starosti 56 let. Po rodu je iz Šapjana, občina Jelšane v Istri, kjer zapušča še brata in dve sestre. V Ameriki pa zapušča moža in sedem otrok.

Za najboljšega risarja srednje šole je bil pred kratkim spoznan 13-letni slovenski učenec Jožef Zupančič. Dobil je nagrado v obliki brezplačne šolnine v Carnegievem institutu.

Med desetimi rudarji, ki jih je zasulo v rudniku Mullanu je bil tudi Slovenec Andrej Keše.

V Madisonu je vlak povozil železničarja Janeza Prijatelja. Delal je na progi, ko je privozil tovorni vlak. Najbrž je mislil, da vozi vlak po družem tiru in zato se ni umaknil. Blizu njega je delal njegov sin France. Pokojni Prijatelj je štel 59 let.

Hišnik na pošti v Virginiji Jože Strle se je ustrelil. Štel je 54 let.

V Chicagu je zadela možganska kap tajnika Jugoslovenskega posoličnega društva Jožeta Šteblaja. Pokojni je štel 60 let. Doma je bil iz Ljubljane, odkoder je prišel v Ameriko pred 46 leti.

Sheboyganu je umrl Karel Bezovnik, star 76 let.

V Clevelandu sta umrla Luka Bergoč, doma iz Slavine na Notranjskem, in Jože Zučič, star 56 let, doma iz Ostrca pri Sv. Križu pri Krškem.

V rudniku Morrisu v Hibingu sta bila ubita 43-letni Jože Kern in 42-letni Peter Savojič.

V St. Joseph Vallevju je zadela kap Karla Udermana. Pokojnik se je rodil v Ameriki, njegovi starši so bili pa doma iz Kranjske gore.

V Moon Runu je umrla Frančiška Trohova, stara 54 let, doma iz Rovt. po domače Bertova Franca. Podlegla je poškodbi, ki jo je dobila pri avtomobilski nesreči.

V Clevelandu je zadela srčna kap Janeza Zaletla. Pokojnik je štel 62 let. Doma je bil iz Stične.

V Clevelandu je umrl Ignac Terbič, star 59 let, doma iz Grič v moravski fari.

V Chicagu je umrl Jože Sebohar, star 69 let, doma iz Semiča.

Iz Buera (Nemčija) nam pišejo: Te uni je praznoval 60-letnico bivši dolgoletni predsednik Jugoslovenskega narodnega društva Karel Brenk, ki je izmed najdalje v Nemčiji živečih rojakov. Biva namreč tukaj že skoro 40 let. Bil je zmeraj vnet narodni in društveni delavec. Zasluge ima tudi, da se je ustanovilo žensko narodno društvo. Želimo mu še mnogo let!

Iz Buer-Hassela (Nemčija) nam pišejo: Pred dnevi je preminil član našega Jugoslovenskega narodnega društva in zvest bralec »Domovine« g. Rozman Franc. Štel je 68 let in je bil doma iz Golobinjaka pri Mirni peči. V Nemčiji je živel že 37 let. Zapušča ženo in več odraslih otrok. Naj mu bo lahka tuja zemlja. Zalujočim naše sožalje!

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: Dne 25. oktobra je imelo Jugoslovensko narodno društvo zborovanje, na katerem so z večino glasov sklenili izstop iz zveze. — Prav tako je stopilo iz svoje zveze Jugoslovensko narodno žensko društvo. Jugoslovensko narodno društvo »Domovinski Zvon« bo praznovalo v nedeljo 15. t. m. ob 5. popoldne obletnico obstoja. Prireditve bo v Stensovi dvorani, Landstrasse 145. Vabljeni!

VENSKI VESTNIK

Za kuhinje

Pečeni golobi. Golobe dobro očisti, operi in nasoli. Nato jih zavij v tenko narezano slanino (vsakega zase) in poveži z nitjo. V kozi razbeli malo masti, zloži noter golobe, prilij dve žlici vode in peci v pečici. Med pečenjem golobe pridno s sokom polivaj in večkrat obrni, da se na vseh plateg lepo zapečejo. Ko so golobi pečeni, polij četrt litra smetane, in ko sok prevre, deni golobe na desko, odstrani niti in golobe razpolovi. Nato jih zloži na toplo skledo, polij s sokom in daj z dušenim rižem in solato na mizo.

Švicarska juha za štiri osebe. Z vodo namoči kos belega in kos črnega kruha (kruh naj bo že nekaj dni star). Na žlici masti prepraži dve drobno zrezani čebuli. Na čebulo deni namočen kruh, malo osoli, popopraj in dodaj malo naribanega muškata oreha. Vse to skupaj duši deset minut, nato prilij dva litra vrele vode. Ko juha vre spet deset minut, jo preceđi v drugo posodo in dodaj pet dek naribanega, bolj suhega bohinskega sira in žlico sirovega masla. Juha naj vre še deset minut. V skledi pa dobro stepi dve jajci in ko je juha gotova, jo mešaje vlij na jajca in daj hitro na mizo.

Jabolčna torta. Umesi v testo četrt kile moke, 14 dek sirovega masla, dva rumenjaka, osem dek sladkorja v prahu in dve žlici sladke smetane. Testo dobro zmesi, nato razvaljaj v velikosti tortne posode (malo testa pusti za rob). Posodo za torto dobro pomaži s sirovim maslom, položi noter testo in ga ob kraju namaži z beljakom. Ob robu testa pa po oži dolg in tanek svak ter testo napol speci. Ko je torta napol pečena, naloži nanjo tenko narezanih olupljenih jabolk in peci dalje, da se dodobra speče. Ko je torta pečena, jo postavi v posodi hladiti. Nato stolci sneg dveh beljakov, ga osladi z vaniljevim sladkorjem in primešaj še pet dek zmletih olupljenih mandeljnov, orehov ali lešnikov. Sneg nadevaj na torto in jo postavi še malo v neprevročeno pečico, da se sneg strdi. Nato torto zreži in daj na mizo.

Janežev prepečenec. Mešaj, da narase, 14 dek sladkorja v prahu, dve jajci in dva rumenjaka. Potem primešaj žličico stolčnega janeža in 15 dek moke. Majhno pekačo dobro pomaži s sirovim maslom, posuj z moko, zlij noter testo, razravnaj in peci približno 30 do 40 minut. Pečeno testo zvrni na lesen krožnik. Naslednji dan zreži na tenke kose, ki jih zloži na pekačo in postavi v pečico, da se malo zapečejo in posušijo. Nato jih daj na pecivo k čaju.

Avgust Senoa

KMEČKI PUNT 6

»Kaj smo pa res na boljšem?« se je zagrenjeno nasmehnil Gušetič. »Od dne do dne nam gre slabše. Kar poseješ, »pobere mraz, česar ne pobere mraz, odnese Sava, česar Sava ne odnese, pozoblje gosposki davek, česar on ne, pograbi oskrbnik in če si karkoli skril pred oskrbnikom pa ti do zadnje drobtine sne požunska nakada. Ko je tvoje žito zrelo za srp, te pokličejo najprej žet gosposki klas. Ko je čas za oranje, žene županjski načelnik pod Ivanič a i Koprivnico kopat okope. Ko bi bilo treba trgati grozdje, te ženejo v vojsko nad Turka in če prineseš celo glavo domov, pa najdeš prazen dom. Tako življenje je za vra-ga!«

»E, dragi Matija,« se je nasmehnil Ilija in zavihal brke, »res je, kar si rekel. Težko se živi in vsak kmet nosi svoje breme. Bog to ve, ali meni se vendar zdi, da si posekal več kozarcev ko Turkov in dobro bi bilo, če bi imel, dragi sosed, pod dlani nekoliko bolj ožuljene; potem bi ti mesečina ne gledala pod streho in ne solnce v opanke.«

»Glejte ga gospoda!« je zaškrilpal z zobmi Matija in ošinil s pogledom gospodarja: »Kaj briga tebe, Ilija, moj raztrgani plašč. Nisi ga ti kupil. Mar si zato kaj boljši človek, ker imaš novo slamo nad glavo? To in ono si res prigospodaril, toda pazi, boter, ni še tretjič k maši pozvonilo. Tudi za tvojo kost se bo našel gosposki pes. Moj žep pa je prazen, in kjer nič ni, tudi cesar pravico izgubi. Ne hvali dneva pred nočjo!«

»Ne zbadajta se vendar!« je zamrmral župan. »Kaj je šinil vrag v vaju? Ilija je dobro povedal, da je sreča, da je Svesvetički odšel. Vemo vendar, kako je govoril o Iliji on in za njim Nikica Golubič: »Samo da bi Ilijo videl na vešalih, so bile oskrbnikove besede.«

»Ni težko uganiti, zakaj,« se je nasmehnil gizdalin in je po strani pogledal ženo, »oskrbnika so od Katinega lica oči zbolele, pa je prišel k njej iskat zdravila.«

»Toda Kata mu je nemarne roke s kropom poparila,« je odgovorila žena in vsa zarde-la, »ko se je je dotaknil.«

»Ilija mu je pa s cepcem hrbet pomazilil,« se je prav od srca nasmehnil Gregorič. »Dobro vem, da bi me gospod Jurij zaradi tega snedel, če bi ne bil vojak in krvav pod kožo in bi me ne bila gospa Heningovka skrbno varovala in gospod podban Ambrož obrnil pred to kugo.«

»Govorite, kar vam drago,« se je ravno-dušno odrezal Gušetič, »in obračajte vrečo na to ali na ono stran, niti zrna dobrote ne boste iztresli iz nje.«

»Črnogled prerok si, boter Matija,« ga je Ilija mirno zavrnil. »Kdo bi vendar še hotel živeti, če bi si ne obetal kaj boljšega. Vidiš, že večkrat sem prišel pod voz, pa sem vedno še tukaj.«

»Dobro, dobro,« je zamahnil Gušetič z roko, »ni še vseh dni konec. Pomni, Ilija, kaj sem ti rekel, Bog daj, da bi se varal, toda moje srce nikakor ne sluti boljših časov.«

Tako si je družba pred hišo Ilije Gregoriča razgrinjala svoje muke in upe, ko sta se zdajci na poti za živo mejo pokazali dve zelo različni osebi. Mlada deklica kakir štiri-nast let je vodila za seboj na palici s'epga starca. Urno in krepko je korakala s svojimi bosimi nogami. Bila je polna in sočna kakor črešnja, lahka kakor ptica, Rdeče, polno in podolgovato lice, iz katerega sta sijala odločnost in bister um, je napihal poletni veter. Črne, žareče oči so veselo gledale v cvetoči svet. Dvoje temnih kit ji je padalo preko belega telovnika, izvezanega z rdečo volno, kakor tudi bela suknjica, ki se je pod rdečim pasom privijala vitke mladinke. Iz rdečih ustnic ji je gledal bel glogov cvet, na prsih pa ji je med rdečimi koralami viselo majhno ogledalce. Vedro hiti po cesti. Če bi imela perotnice, bi zletela. Deviške

grudi se ji dvigajo, oči ji sijajo. Če bi ne imela cveta v ustih, bi žgolela kakor škranjček. Za njo se je ob palici zibal starec, zgrbljen in suh. Na mrkem, upalem licu se mu poznajo sledovi sive drage in neki mir, ki prenese vse, preboli vse bolečine, mir, ki ne izprašuje po razliki med srečo in nesrečo. Starcu je široki, ponošeni klobuk zlezal na tilnik, na hrbtu je nosil poleg bremena svojih let še vrečo, po bedrih se mu je opletala pisana torba. Bil je revež, toda snažen. Preden sta prišla mimo Gregoričeve kočice, se je od lope oglasila Kata:

»Hej, Jana! Kam tako hitiš z očetom, kakor da so vaju iz puške izstrelili?«

»Hvala za vprašanje, botra Kata, iz vasi greva domov,« odvrne deklica, vrteč pri tem cvet v ustih, starec pa nekaj zamrmra.

»Kaj vaju tako goni domov?« je Kata zopet povzela. »Zavijta malo k nam, saj vem, da Jurku požirek starine ne bo škodil.«

Starec je smeje prikimal in zopet nekaj zamomljal.

»Ali naj greva, očka?«

»Pa stopiva v božjem imenu, saj je nedelja in je botra Kata dobra duša.«

Oče in hči sta zavila na dvorišče.

»Hvaljen bodi Bog in mati božja!« je pozdravila deklica goste in starec je zamomljal za njo: »Hvaljen Bog!«

»Amen!« je odzdravil Ilija. »Sedi, Jurko, sedi! Potegni ga, kolikor te je volja!«

Starec je okrenil glavo proti strani, odkoder je prišel odzdrav, vzdignil lice, kakor da bi rad gospodarja pogledal in je smehljajoč se zašepetal: »Bog ti povrni Ilija!«

Hčerka mu je medtem snela vrečo s hrta in klobuk z glave in ga posadila na klop. Župan pa mu je podal vrč. Jurko je parkrat potegnil, tlesnil s jezikom, vrnil vrč županu in si z rokavom obrisal usta. Jana je preko stopnjic skočila k botri Kati in se naslonila na podboj poleg nje, ne da bi se brigala, kako jo je gizdalin Andrej požiral z očmi.

»Kako je, Jurko?« je vprašal Ilija. »Že od Velike noči te nisem videl.«

»Kako?« se je nasmehnil starec. »Kakor travo brez rose je človeku brez oči. Nihče te ne zapira in vendar si zaprt. Pred teboj je odprt ves svet, ti pa sčeseš samo tako daleč kakor tvoj nos. Hudo je, dragi moji, hudo, če ne vidiš niti solnce, niti belega dne! Dolgo me nisi videl, da, da! Ne hodim med svet! Čemu neki! Če ne vidiš, ali naj potem svojo nadlogo svetu še razkazuješ? Toda bodi Bog tudi za to zahvaljen, samo da je Jana pri meni, moja Jana. Prav pred mesecem je bilo deset let, kar so mi črne koze vzele oči. Moja rajnka je še živela, Jana pa se je že podila po dvorišču za piščeti. Kako smo bili srečni! Videli sem solnce, zeleno travo, zdrave ljudi in Boga v oltarju. Sedaj ne vidim nič, prav nič. Žena mi je umrla, pa nisem videl niti njenega groba, samo Jana me včasih vodi na pokopališče, da potipam križ na grobu moje rajnke. Da, Jana to je zata duša, boter Ilija. Z njenimi očmi gledam, od njenih rok živim, po njenem sledu hodim. Bog naj jo blagoslovi! Če bi ne imel nje, bi umrl, ali pa — Bog mi odpusti greh! — znorel!«

»Ali, dragi očka,« ga je prekinila deklica vsa zardela, »čemu tukaj vsem ljudem le o meni govorite! Sto in sto drugih reči je in mar nisem vaša hči!«

»Toda ni je Jane, kakršna si ti,« odvrne starec. »Ni je, od Zagreba do Brdovca.«

»Pusti, Jana,« reče botra Kata in pogladi Jano po glavi, »naj oče govori, prav ima. Dobrota ni nikakva sramota in kdor starim dobrote deli, si pot v nebo gradi. Bog daj, da bi bili otroci tvojega botra Ilije taki, kakor si ti.«

»Res, lepo varovanko vam je dal Bog, boter Ilija,« se je nasmehnil Andrej, »in si ne bo treba Jurkovemu zetu zatakiniti dračja za klobuk. Čuj, Jana ti imaš bolj bistre

oči kakor tvoj očka, ali so zadele že kje na moške brke?«

Deklica je povesila oči in ni ničesar odgovorila, namesto nje pa se je oglasila Kata: »Ej, Andrej, vi nemarni jeziki! Kaj vas brigajo Janine oči? Mar so ogledalce za vaše predrzno lice? Ta tratica ne rase za vas, in zahvalite Boga, če se vam sreča zasmehlja, da si boste danes ali jutri lahko zatakneli koprivo za klobuk. Po govoru se vam pozna, da živite med gospodo in poslušate same poganške besede. Sram vas bodi!«

»Oj, oj, botra Kata,« je odvrnil Andrej mirneje, »ali vas je ta moja nedolžna opazka tako zbadla? Post je vendar minil, minile tudi večernice, pa jezik lahko svobodneje migle. Toda čuj, Jana, kaj pa boš sedaj? Stara gospodinja se seli na Stubico in z njo vred tudi gospodične Kata, Anastazija in Zofka, tvoja sestra po mleku. Koga boš sedaj v gradu obiskovala, kdo ti to sedaj dajal darove?«

Deklica je nekoliko pobledela, pogledala Kato in velike solze so ji privrele na oči.

»Toda« pravi Jana plaho, »jaz Andreju ne verujem. Andrej se zlaže, če le zine.«

»Res je, je dejal Gušetič, ki je dotlej mirno gledal v zrak. Deklica se je za korak umaknila in s solznimi očmi gledala Kato.

»Da, da, Jana, tokrat se Andrej ni zlagal,« je potrdila Kata. Deklica ni rekla nič, samo z roko se je prijelja za srce.

»Gospa Uršula se res seli?« je vprašal Jurko, vzdignil lice in odprl usta. »Kakšne novice so to? Zakaj se seli in kdo bo prišel na mesto nje? Bog nas varuj zlega! Kar moti se mi pred očmi od krvi. Nekaj sem tudi jaz v vasi ujel na ušesa: da bodo na Susjedu gospodovali samo Batorovci in da stari gospodarji odidejo. Pravim vam, otroci, hudo bo. Star sem in torej vem, Marsikatero hudo leto je šlo preko moje glave, kakor voda črez kamen v potoku in če bi hotel prešteti vse one črne dneve, ki so šli preko Susjeda, bi cela vas ne imela prstov dovolj. Če ni tu Dora vmes?«

»Kakšna Dora?« je radovedno vprašal Andrej.

»Ti jo vendar poznaš, Andrej,« je odvrnil slepec, »saj služiš v gradu.«

»Jaz poznam samo našo debelo mlekarico Doro iz Jakovljega,« se je zasmehal sluga. »Huda je res in me je že nekajkrat opraskala, ko sem hotel pogledati, če ima zrasle obrvi, toda zaradi te debeluške še vendar ne bodo prišle nesreče na ves kraj!«

»Le ročaj se, ročaj starcu, ti zelena prekla,« je nadaljeval zlovollno starec. »Kaj ve tvoja mlečna glava, kaj se je dogajalo nekoč v onih starih časih. To so babje čenče, kaj ne?«

»Ali, očka Jurko, tudi jaz ne vem, kaj mislite z Doro, in vendar je že kakih 20 let, odkar sem se tukaj naselil ip sem bil že stokrat na gradu,« je pripomnil Ilija.

»Tudi ti,« se je nasmehnil Jurko, »vi vsi ste s'epci, vi, jaz pa dobro vidim. Pridite malo bliže, da vam povem,« je pristavil starec tiše.

»Bilo je pred davnim časom — pred mojim dedom in pradedom, še prej. Ves moški rod je pomrl na Susjedu, ostala je samo deklica. Lepo Doro so jo imenovali, ker je bila krasna kot beli sneg in rdeča jagoda. Toda njeno srce je bilo kačje, kri pregrešna. Če je zapazila kje kakšnega mladeniča, kmeta ali plemiča, ga je zgrabila in držala s svojimi nohti, dokler mu ni izpila krvi. Pozneje pa ga je, da bi ne imela priče za svojo sramoto, skrivaj zastrupila. Pod Susjedom je živela starka, uboga vdova, ki je imela reditelja, edinega sina. Bil je krepak, lep, da noben knez v kraljevini tako. Tudi njega je opazila Dora. Gorje njemu! Lep je bil, lepa tudi Dora. Pridobila ga je zase. Ko kri pobesni, ne vpraša, kaj je kmečko, kaj plemiško. Ljudje smo. Mati je sina svarila: Varuj se kače! Da, toda kako se boš varoval, če si slep in gluhi! Nekega dne je sin šel v grad, kakor druge dni. Mati čaka do poldne, sina od nikoder. Čaka do mraka, ni ga. Čaka do zore, sina ni. Tedaj jo je zazeblo.

(Dalje)

Praktični nasveti

Pri razpokanih ustnicah zelo hitro in uspešno pomaga, če ustnice večkrat na dan zmočih z vodo, v kateri si raztopila malo galuna. Ustnice potem namaži z vazelinom ali glicerinom ali lanolinovo kremo. Po zini je sploh priporočljivo ustnice vsaj enkrat na dan umiti z galunovo vodo in namazati s kremo. — Tudi če imaš nahod in okoli nosu vse vneto, se umivaj z galunovo vodo in namaži z vazelinom ali glicerinom. Posebno pri otrokih, ki si še ne znajo brisati nosu, je to potrebno, ker otrok zelo trpi, ker ga boli, a ne ve povedati, kaj mu je.

Ozebljene roke si nadrgni večkrat na dan z limonovim sokom. Zvečer si pa pripravi dve posodi. V eno posodo deni mrzle vode, v drugo pa vroče. Drži roke najprej nekaj minut v vroči vodi, nato v mrzli. Tako menjaj desetkrat. Nato si roke dobro obriši in namaži s kafrovim mazilom (dobiš v lekarni). Nato pa obleci stare rokavice. Najboljše je, da to narediš zvečer, preden ležeš spat. Tudi proti ozeblinam na nogah to pomaga. Seveda moraš to delati vsaj skozi mesec dni vsak večer, če se hočeš znebiti ozebljin.

Druge vrste prepečenec. Mešaj, da narase, 14 dek sladkorja v prahu in dve jajci. Nato primešaj 14 dek moke. Iz testa oblikuj tenko in dolgo štrugo. Pekačo pomaži z voskom, položi štrugo v pekačo in peci počasi pri zmernem ognju, približno pol ure. Pečeno štrugo postavi pokrito na mizo v kuhinji, da se shladi. Šele drugi dan jo razreži na tenke kose. Vsak kos povaljal v sladkorju (prahu) in zloži kose tako skupaj, kakor si jih prvotno razrezala. Štruga naj tako stoji do drugega dne, tedaj jo daš k čaju.

UMJENI
K-
ZEM
NORU
Z
NOSTO

Skrb za znanstvenike, ki bodo živel čez 6000 let

Rektor nekega ameriškega vseučilišča, Thornwell Jacobs, je zasnoval velikanski načrt, ki bo dokazal svoj pomen šele čez 6000 let. Takole pravi, da je treba narediti: Če danes za izkopavanje starin žrtvujemo milijone in nazadnje izkopljejo le nekaj počenih črepinj, iz katerih potem sklepamo, kako so ljudje pred tisoči leti živeli na zemlji, moramo biti toliko spoznavni, da našim znanstvom to reč olajšamo. Zato je v kleti svojega vseučilišča dal v živo skalo vsekati veliko jamo, katero je zavaroval s ploščami iz jekla, ki ne rjavi.

× **Kralj Boris v borbi z viharjem na morju.** Bolgarskemu kralju Borisu se je pripečila zelo neprijetna neizgoda. S svojo jahto je križaril po Črnem morju, pa je nastal naenkrat hud vihar. Kralju so prihiteli na pomoč rušilci in jahto rešili. Kralj je osebno vodil jahto cele štiri ure v borbi z viharjem.

× **Skrivnostni divji ognji.** Prebivalstvo savojskega okraja v Franciji straši v zadnjih mesecih čuden pojav. Ponoči zažarijo vrhovi dreves v blede modri luči. Nedvomno v zvezi s tem pojavom je opozorila bližnja vremenska opazovalnica v Glanu na švicarskih tleh francoska oblastva, da opazuje ponoči čudno svetlikanje v zraku nad francoskim ozemljem. Francoski strokovnjaki so doslej izrazili dve domnevi. Morebiti povzroča savojsko svetlikanje podzemeljski plini, morebiti pa gre za umetne žarke. Zadnja domneva posebno zanima francoska vojaška oblastva, ki se bojijo, da ne bi poskušali skrivnostni sovražniki strmoglavljati letala v obmejnem področju.

× **Bivši nemški cesar Viljem ne seka več drv.** V zadnjem času so prihajale iz Doorna na Holandskem vesti, da je bivši nemški cesar Viljem II. resno obolel. Kakor pa zdaj zatrjujejo listi, so bile vse te vesti brez podlage. Res je sicer, da bivši cesar ne seka več drv, kakor je delal doslej, je pa kljub temu še zdrav. Dejstvo je samo to, da so se

V to klet spravlja vse mogoče reči, katere hoče ohraniti našim potomcem, da bodo vedeli, kako smo nekdanji ljudje na zemlji živeli, kaj smo jedli, kako smo se oblačili, kakšen šport smo gojili in tako naprej. Na vrata te jame pa je dal vrezati debele črke z napisom, ki veli, da skozi ta vrata do leta 8113. ne sme stopiti nobeno živo bitje!

Tako bodo naši zanamci čez 6000 let natančno vedeli kakšni smo bili otroci 20. stoletja. Mož, ki ga mučijo take skrbi, zasluži gotovo vse zanimanje.

začele pojavljati naravne posledice starosti. Viljem bo namreč januarja prihodnjega leta dovršil 80 let.

× **Zakleta ladja.** Angleški parnik »Večni mornar«, ki je natovoril v Dakaru afriške lesnike za Madeiro, je postal žrtev skrivnostne nesreče. Istega dne, ko je bil zapustil pristanišče, sta nenadno med delom obležala dva poprež zdrava mornarja. Izdihnila sta v teku petih minut. Prihodnji dan je doletela ista skrivnostna smrt še enega in dva dneva opuzneje še tri mornarje. Moštvo je postalo obupano in je kapitan le z muko obvaroval red na krovu. Parnik, ki je zapustil Dakar s 24 mornarji, je došel dva tedna pozneje v Madeiro z 12. Polovica moštva je umrla med potjo. Zdravniki na Madeiru niso mogli ogledati poprež v morje vrženih mrličev, a po pregledu preostalega moštva so izjavili, da ni mogoče sklepati o nobeni nalezljivi bolezni. Pregled živih in pitne vode je ugotovil, da je bilo vse v redu. Kot edino možno pojasnilo preostaja domneva o strupenih žuželkah, ki bi pičile mornarje.

× **Zadnji Robinzon je umrl.** Ameriški listi so poročali, da je umrl zadnji potomec tistega Robinzona, čigar zgodba smo se kot otroci tako veselili. Mož, ki je zdaj umrl, se je pisal Andrej Robinzon in je bil baže res potomec nekdanjega našega junaka. Ka-

kor njegov slavní prednik je tudi ta prebival na samotnem otoku Kanai sredi Havajskega otočja. Otok je bil njegova lastnina, vendar pa je dovolil tudi drugim, da so smeli prebivati na njegovem otoku, seveda le, če niso imeli avtomobila in radia. Nihče tudi ni smel na njegovem otoku kaditi in uživati opojne pijače.

× **Koliko prehodimo na dan.** Madžarski učenjak profesor Lehrfeld je s pomočjo korakomera opazoval mnogo ljudi raznih poklicev, da ugotovi, koliko kilometrov prehodi na dan povprečen človek, in je dognal, da napravi povprečen človek 18.000 korakov na dan. To pomeni, da prehodi okrog 13 km. Seveda je pa hoja odvisna od poklica. Eni ljudje hodijo več, drugi manj. Tako napravi gospodinja na dan 28.000 korakov ali 20 km, kar zneso letno 7.300 km. Največ hodijo natakariji v kavarnah in sicer povprečno 50 km na dan. Na drugem mestu so kmetje, ki morajo delati na polju. Kmet prehodi na dan okrog 40 km. Šele na tretjem mestu je pismonoša, ki prehodi na dan okrog 35 km. Prometni stražnik jih prehodi 32, zdravnik v bolnici 30, študent okrog 25.

× **Ze stari Egipčani so imeli živalske vrtove.** Na svetu je danes 180 imenitnejših javnih živalskih vrtov in približno isto število zasebnih. Motil bi se pa, kdor bi mislil, da so takšne ustanove kaj novega. Ze več tisočletji pred našim štetjem so ljudje poizkušali držati živali najrazličnejših vrst za samo ogledovanje. Najbrž so že Babilonci in Asirci imeli živalske vrtove, a nedvomno so jih poznali stari Egipčani, zlasti njih vladarji. Prvi tak vrt pa si je omislil, kolikor vemo iz zgodovine, neki stari kitajski vladar. Živali v nem je dal tudi dresirati, prvič zato, da bi imeli njegovi državljani nekaj za zabavo, drugič pa je poskušal preučiti razumnost živali. Vsekako so bili njegovi nameni pri osnovanju tega živalskega vrta miroljubnejši kakor tisti, ki jih je imel azteški kralj Montezuma. Ta si je namreč omislil velikanski živalski vrt, ki je rasel vsak dan, ker se je hotel vsak vojskovodja prikupiti vladarju na ta način, da je nekaj prispeval zanj. Toda te živali niso bile namenjene samo za zabavo, temveč so jim ob velikih verskih slavnostih dajali tudi človeške žrtve.

